Sayı 5 (269)
Mayıs 2017
Yıl XXV

ISSN: 1312-9872

Yayın Sahibi
BULGARİSTAN MÜSLÜMANLARI BAŞMÜFTÜLÜĞÜ

Yayın Türü
Aylık, süreli

Yayın Kurulu
Vedat S. Ahmed
Cemal Hatip
Doç. İbrahim Yalımov
Dr. İsmail Cambazov
Dr. Kadir Muhammed
Murad Boşnak
Muhammed Kamber

Dizgi ve Tasarım
Salih M. Şabanov

Adres
Sofya 1000
ul. „Bratya Miladinovi" 27
Müslümanlar Dergisi

Temsilcilikler
Bölge Müftülükleri
Cami Encümenlikleri

Online
www.grandmufti.bg
muslumani@grandmufti.bg

Baskı
Sky Print

Abone ücretleri
Yıllık: 24,00 lv.
Altı aylık: 12,00 lv.

Sıyâm, Kur'ân ve Kıyâm Ayı Ramazân

Ramazân ayı yine kapımıza dayandı. Biz de "Hoşgeldin Ey Mübarek Ramazân" diyoruz. Çünkü o, ayların efendisi, onbir ayın sultanı olan bereketli aydır. Sevinçle karşılıyoruz, evimizin, gönlümüzün en güzel köşesine kabul ediyoruz. Uzaklardan gelen bir misafir olması sebebiyle, hele bir de sultan olunca, hiç şüphesiz o da eli boş gelmiyor. Ramazân bakalım bizlere neler getiriyor?

İlk akla gelen Ramazân'ın bizlere orucu getirmesidir. Zira oruç bu mübarek ayda farz kılınmıştır. Oruç, insanlığın daha erdemli, daha güçlü bir irade ve sorumluluk duygusuyla hareket etmesini sağlamaktadır. Hazreti Âdem'den günümüze gelen hak dinin müştereklerindendir oruç. Dolayısıyla her zaman günahlara karşı kalkan olmuş, iyiliğin yaygınlaşması da bir yere kadar onun sayesinde olmuştur.

Ramazân orucu, medeniyetimizin temel direklerindendir. Sahur, iftar, hayır, mukâbele, fitre, zekât, mahya, terâvih, güllâç, Ramazân davulu, maniler, 'gâvur'un bile Ramazân'da açıktan yememesi, çeşmelerden şerbet akması, hele bir de nezâketin zirveye ulaştığı diş kirası... Bunların herbiri üzerinde düşünülecek medeniyet taşlarıdır.

Ramazân ayı, peygamberliğin son mührünü koyan Hazreti Muhammed'in yazmaya başladığı İslâm tarihinin başlangıcıdır. Zira Kur'ân-ı Kerim bu ayda nâzil olmaya başlamıştır. Yani İslâm tarihinin nakış nakış işlenmesi bu ayda başlamış, bugüne kadar gelmiş ve bundan sonra da devam edecektir bi-iznillâh.

Kur'ân, insanlığa doğru yolu göstermiş ve göstermeye devam edecek, tâ kıyamet sabahına kadar... Dünya girdabında kaybolmamak için Kur'ân'ı okumakla doğru ile yanlışı, hak ile bâtılı, ak ile karayı fark edeceğiz. Zira o Furkân'dır. Onu okuyan körlükten kurtulur. Çünkü Kur'ân gözü açar, diriltir.

Ramazân-ı şerifin hediyesi olan Kur'ân ya da Kur'ân'ın hediyesi olan mübarek Ramazân bizleri okumaya davet ediyor. Çünkü "Oku" diye söze başladı Kur'ân. İnsana bilgiyi veren, yazmayı öğreten, insanlığı bahşeden Rabbimizin adıyla okumamızı emreden ayetler bu ayın hediyesidir. Unutmayalım...

Öyleyse gelin okuyalım... Kur'ân okuyalım, onu anlamamızı kolaylaştıracak kitaplar okuyalım. Orucu da gerçek manada tutarak kendimizi okuyalım, özümüzün farkına varalım, ayağa kalkalım, ayık olalım, ayakta kalalım...

Vedat S. Ahmed

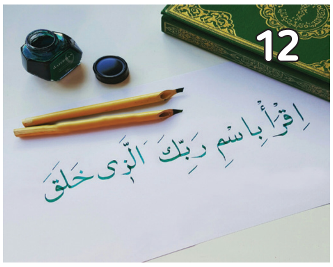

İÇİNDEKİLER

02 Yemen Cumhuriyeti Sofya Büyükelçisi Sayın Abdürrezzâk Muhammed el-Amrânî: İslâm Dini Yemenlilerin Hayatında Derin Köklere Sahip
05 Umre Yolcuları
06 Kur'ân ve Oruç Ayı Ramazan
08 Ramazan ve Kur'ân Okumak
10 Ramazan ve Oruç
12 Oku! Yaratan Rabbinin Adıyla...
14 Kompleksten Evlenemedin
16 Karaağaçlı Hâfız Ali Ahmetçik Hoca
17 Yedi Kızlar Camii
18 Haber Turu

16

İmzalı yazılardan, ilân ve reklamlardan reklam sahipleri sorumludur. • Sayın okuyucularımız, dergimizin sayfalarında ayet-i kerime, hadis mealleri ve mübarek isimler bulunduğu için yerlere atılmamasını rica ediyoruz.

YEMEN ELÇİSİ SAYIN ABDULRAZAK AL-AMRANİ İLE MÜLAKAT

İSLÂM DİNİ YEMENLİLERİN HAYATINDA DERİN KÖKLERE SAHİP

MÜLÂKAT: **ÖZLEM TEFİKOVA**

Sayın Büyükelçi, konuşmamıza Yemen'in tarihi ve kültürel mirası ile devam edelim. Eski çağlardan ne tür eserler kalmıştır Yemen topraklarında?

Halihazırda bile Peygamber Efendimizin (s.a.s) çağına ait birçok sayıda İslâmî eser vardır. En önemlisi San'a'daki Büyük Cami, ki Kuba ve Mescid-i Nebevî'den sonra İslâm dininin üçüncü ibadet mekanı kabul edilmektedir. Bazı tarihî kaynaklara göre Hicrî 6 yılında inşa edilmiştir. Bu zamanda Allah Elçisi (s.a.s) sahabî el-Celil Viber bin Yuhannis el-Ensarî'yi San'a'ya vali atamıştı ve ona cami inşa etmesini emretmişti. Bunun üzerine cami Hortum Kayası ile Gumdan Sarayı arasında yapılmıştır ve bunun üzerine Allah Elçisi (s.a.s) sanki San'a şehri gözlerinin önündeymiş gibi, Viber bin Yuhannis'e hitaben: "Onları imana çağır, itaat ederlerse namaz kıldırmaya başla, bu konuda da sana uyarlarsa onlara San'a şehrinin kuzeyinde Hortum Kayası'nın yakınında Gumdan Sarayı'nın başındaki Bazan bahçesinde kıblesi "Din" Dağı yönünde olan bir cami yaptır." Aynı şekilde Allah'ın Elçisi (s.a.s) Hicrî 6 yılında sahabelerden el-Celil Muaz bin Cebel'i Yemenlilere Kur'an-ı Kerim'i ve İslâm'in şerî hükümlerini öğretmesi için Yemen'e gönderdiğinde Taiz şehrinde kerem sahibi Peygamberimiz zamanında inşa edilen ilk camilerden birini inşa etti. El-Eşarî Camiinin kuruluşu ise Hicrî 58 yılında sahabe El-Celil Ebî Musa el-Eşarî'ye atfediliyor; Aden'deki Eban Camii, Arap Yarımadası'nın en eski camilerinden biridir. Bânîsi Aden'in hükümdarlarından El-Hikam bin Eban bin Osman bin Affan onu Hicrî 105 yılında yaptırmış ve ona en meşhur tabiînden ve Medine-i Münevvere fıkıhçılarından biri olan babasının adını vermiştir.

Bu camiler günümüzde de ibadete açık mıdır?

Tarih boyunca Yemen hükümdarları tarafından tamir edilip genişletilen bu sayılan camilerin tümünde ve bunların dışında da birçok ibadet evinde hâlâ Allah'ın adı zikrediliyor ve namaz kılınıyor.

Peygamberimiz'in sahabelerinden çoğu yemenlidir. Biraz da onlardan bahsedelim mi?

Sahabeler Ebu Musa el-Eşarî, Viber bin Yuhannis el-Ensarî, Kays bin

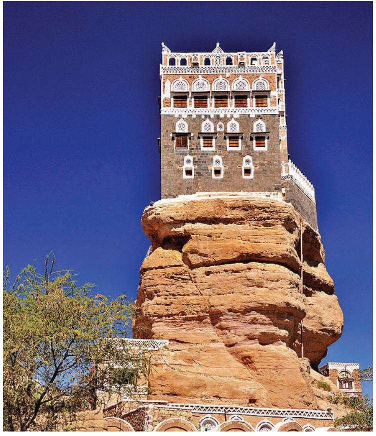

Mâlik el-Erhabî, Zeyd bin Harise, Usame bin Zeyd, hakkında "kalbi iman ile yatışmış halde iken baskıyla zorlanan hariç olmak üzere" ayetinin indirildiği Ammar bin Yasir el-Ansî, Ebu Hureyre, Ferve bin Mesik el-Muradî, Cerir bin Abdullah el-Becelî, el-Mikdad bin Amr, Dahiyye el-Kelbî, Vâil ibn Hacer el-Hadramî, el-Alâ el-Hadramî, Damad bin Sa'lebe, Ukbe bin Âmir, et-Tufeyl bin Amr ed-Devsî, Amr bin Ma'dî Kerib ez-Zübeydî, Afif bin Ma'dî Kerib el-Kindî, el-Eş'as bin Kays ve daha birçokları yemenlidir.

▶ Çağdaş Yemen'in dinî hayatı nasıl? İslâm eğitimi hangi seviyededir?

Söylediğim gibi, Yemen, İslâm dinini kendiliğinden kabul ettiği için Yahudi azınlığı dışında (ki halihazırda nüfusu en fazla 5 000 kişidir) Yemenliler Müslümandır. Bütün Yemenlilerin hayatında İslâm dini çok derin kökler salmıştır ve Yemenliler dinî ayinlerini rahatça uygulayabilmektedirler. İslâm dini Yemenliler için hayatının ayrılmaz bir parçasıdır ve Yemen anayasasında İslâm, hukukun kaynağı olarak gösteriltmektedir. "İslâm Dini" dersi ve ona bağlı olan çeşitli bilim dalları ve ihtisasları ilk okul birinci sınıftan başlayarak üniversiteye kadar okutulmaktadır. Bügün bile en meşhur Yemen camilerinde İslâm dini ve Kuran-ı Kerim kursları düzenlenmektedir ve bunların sayesinde Yemen'de çok sayıda fıkıh, hadis, tefsir ve benzeri bilim alanlarında âlimler yetişmektedir.

▶ Yemenli alimlerden bahsedelim mi biraz?

En ünlü Yemen bilim adamları arasında Ahmed bin Hanbel'in öğrencisi, "Musannaf"'ın yazarı hadisçi Abdül Rezzak bin Hemmam es-San'anî, Muhammed bin İsmail el-Emir ve Şeyhülislâm Muhammed bin Ali eş-Şevkanî'nin isimleri öne çıkmaktadır; Eş-Şevkanî'nin öğretileri Yemen'in sınırlarını aşıp Hindistan'da bile adını taşıyan bir takipçi grubunun ortaya çıkmasına yol açmıştır.

▶ Din işlerinden sorumlu kurumlar hangileridir?

Yemen'de din işlerinden Vakıflar ve İrşat Bakanlığı sorumludur. Bu kurum İslâm vakıflarıyla ve onların yönetimiyle ilgilenir; camileri, İrşat Enstitüsü'nü, imam, vaiz ve hatiplerin vaazlarını denetler ve idare eder. Bunun yanı sıra Vakıflar Bakanlığı, bakanlık yoluyla veya özel acenteler üzerinden kutsal topraklara düzenlenen hac ve umre seyahatlerini bizzat yönetir.

▶ Yıllar önce Samuel Huntington 'Medeniyetler Çatışması'nı öngörmüştü, bu teoriyi duyan insanların çoğu ona şüpheyle yaklaşmıştı. Sizin bu konudaki yorumunuz nedir? Mediniyetler çatışması başladı mı, Batı Doğu'yu, Doğu Batı'yı karşısına almış mı bulunuyor?

Her bir siyasî düşünürün kendisine has teorisi ve siyasî fikirleri vardır, fakat bunların geçerliliğini doğrulayan veya yalanlayan onu gerçek dünyada deneyen ve uygulayan hayattır. Samuel'in ileri sürdüğü birtakım kanıtlara rağmen, medeniyetler çatışması konusunda yaptığı öngörülere inanmamalı onları doğrulamamalıyız. O, siyasetçi olduğundan dolayı böyle bir teori kurdu, fakat iktisatçi olsaydı dünyaya bakışı farklı olurdu ve 'menfaatler çatışması' teorisini kurardı, din adamı olarak da: 'dinler çatışması' teorisini. Milletler arası ilişkilerin temel taşı menfaattır. Menfaat her neredeyse gözler ona çevrilir ve herkes onun peşinden koşar. Batı, uzun zamandan beri Doğuya hükmetmeye çalışıyor ve bu yeni bir olay sayılmaz: Britanya, topraklarında güneşin hiç batmadığı imparatorluğa dönüşene dek Doğu üzerindeki bu egemenlik çabasını durmaksızın sürdürmüştür. Benzer bir şekilde bir zamanlar Hollanda, Endonezya gibi bazı Doğu ülkelerini kontrolü altında tutmuştur, diğer bir örnek Fransa... ABD ise sadece Doğu'ya değil, bütün dünyaya hükmetme derdine düşmüştür. Yine de bu süreçte çatışmalar oluyorsa, bunlar medeniyetler arası değil, iktisadî maddî çatışmadır. Gerçek medeniyetler fikir kaynağı, kültürel miras, insanî ve kentsel gelişim anlamına gelir. Bunun için günümüz düşünürlerinin medeniyetler arasında bütün insanlığa hizmet edecek diyalog kurulabilmesini sağlayacak zemin oluşturmanın yollarını bulmasını ümit ediyoruz.

▶ Kriz olduğunda insanlar onun sona ermesini ve tekrar refaha erişecekleri zamanı bekliyor, bu tarih boyunca hep böyle olmuştur. Ama bu krizden sonra dünya nasıl bir yer olacak?

Hiç şüphesiz her kriz er geç bitmeye mahkümdür. Yüce Allah: 'Zorluktan sonra kolaylık vardır' buyurmuştur. Dünyanın halihazırda şahit olduğu değişimler ve krizler birçok ülkeyi etkisi altına almış bulunuyor ve bunun akabinde, özellikle de Ortadoğu'da süren savaşların ve doğurdukları krizlerin ışığında nelerin ve nasıl değişeceğini öngörmek çok zordur. Ama bizler Yüce Allah'tan bu ülke-

lerin hüzünlerinden kurtulması ve bu krizlerden parçalar halinde değil, birleşik çıkması için duacıyız. Yapmamız gereken ilk şey Arapları ve Müslümanları bir araya getirip, mezhepçiliği ve her tür anlaşmazlığı bir kenara bırakmak, aşırılıkların ve terörizmin her çeşidine karşı cephe tutmak ve dünyaya İslam'ın gerçek yüzünü, onun bir barış, kardeşlik ve karşılıklı hoşgörü dini olduğunu göstermektir.

▶ ***Yemen Cumhuriyetinin Bulgaristan Büyükelçisi olarak tahminleriniz ne yöndedir? İki ülkenin -Yemen ve Bulgaristan- arasında ilişkilerin iyi olduğundan bahsettiniz. Bu ilişkiler nasıl gelişebilir?***

Yemen'deki hayatın normale dönmesini, asayiş ve barışın sağlanacağını ve yeniden yapılandırma aşamasına geçileceğini ümit ediyoruz. Bulgaristan'ın da enerji, altyapı ve inşaat alanlarında faaliyet gösteren şirketler vasıtasıyla bu imar sürecinde etkili olmasını diliyoruz, çünkü onlar istenen kaliteden taviz vermeden daha düşük maliyetler teklif ederek çoğu Avrupa şirketine rakip olabilecek kapasitedeler. Ufukta görünen o ki, bazı Yemenli iş adamları da Bulgaristan'da yatırım yapma girişimlerinde bulunmaktadırlar. Biz onlara bu konuda yardım sağlayarak teşvik etmeye çalışıyoruz, çünkü daha önce de belirttiğim gibi Bulgar ürünlerinin kalitesi Avrupa, fiyatları ise Ortadoğu standartındadır.

▶ ***Kültür ve yemekler yakınlaştırır, derler. Fakat Yemen'i konuşurken çok daha özel bir şey var- Yemen kahvesi. Sözümüzü Yemen kahvesi ile bitirelim. Onu tüm dünyada benzersiz kılan nedir?***

Yemen kahvesi duygusal bir konudur. Yemen kahve taneleri yeşil dağların merdivenlerinde yer alır. Onları Yemen akik taşları veya kırmızı incilerle işlenmiş yeşil brokar gibi görürsün. Şu güzelim tablo Yemen'in çoğu tarım arazisinin örtüsüdür ve ünü ufuklara vuran bir dünya mahsulü vermektedir. Bu kahve onu her yudumlayana asil bir halkı ve milattan öncesine, Kraliçe Belkıs dönemine uzanan kadim bir medeniyeti anlatmaktadır.

▶ ***Yemen kahve ticaretine ve ihracatına başlayan ilk ülkelerden biridir. Yemen kahvesinin hikayesi nerde ve nasıl başlıyor?***

Kahve ağacının tarihini ve onunla ilgili efsaneler kuşaktan kuşağa aktarılır, ki Yemen ve kahve arasında tarihi bir bağ söz konusudur. Dünyaca ünlü "Arap kahvesi" (Coffee Arabica), adını, uyarıcı bir içecek olarak keşvedilmesini, Arap dünyasının geriye kalan bölgelerine, Türkiye'ye, sonra da Avrupa, Asya ve dünya genelinde yayılmasını Yemen'e borçludur. Ekimi Milâdî 16. yy.da yaygın hale geldi ve Milâdî 17. yy.ın sonuna kadar dünyanın tek ham kahve kaynağı Yemen'di. İlk ham kahve satıcılığı Yemen'in ("Mocka" kahvesine ismini veren) el-Muha limanında gerçekleştirilmiştir ve onu 1628 yılında buradan satın alan ilk yabancılar Holandalılar olmuştur. Dünya çapında artan kahve talebi sonucunda ise 19. yy. başlarında Avrupa ve Amerika başta olmak üzere bütün dünya ülkeleri arasında ham kahve ticaretini kontrol etme rekabeti doğmuştur. Tarihe Yemen kahvesini ilk tadan Avrupalılar olarak geçenler ise Yemen'in batı sahilini istilâ eden Portekizlerdir. Onları karşılayan Şeyh "el-Muha", vücudu canlandıran ve rahatlatan siyah bir sıcak içecek ikram etmiştir! Sonra kahveyi Kuzey-Batı Hindistan'daki merkezlerine, İran'a ve sonra da Yemen Kralı İmam Mehdi Ahmed bin el-Hasan bin el-Kasım'ın döneminde Yemen kahvesinin 1661 yılında satılmaya başlayan Holanda'ya taşımışlardır.

1808 yılında Amerikan gemileri 240 ton taşımıştır, bir yıl aradan sonra Amerikan ve Avrupa gemilerinin naklettiği Mocka kahvesi miktarı 9000 tona yükselmiştir. 20. yy.ın ortalarında ise ham kahve üretimi yıllık 40.000 tona ulaşmıştır.

▶ ***Şimdiki durum nasıldır?***

Yemen kahvesinin üretimi son yıllarda azalmıştır ve senelik 10 ilâ 15.000 ton arasındadır. Bunun sebebi ise kahve ağacının Yemen'den dünyanın başka bölgelerine taşınmasıdır.

▶ ***Fakat yine de ismi ve kalitesi aynı, hiç değişmemiş...***

Evet, Yemen, kahve üreten ve ihraç eden ülkeler listesinin alt kısımlarında yer almasına rağmen, Yemen kahvesi hâlâ kalitesini ve dünya çapındaki ününü muhafaza etmektedir.

UMRE YOLCULARI

İnsan ne ile yaşar? diye sormuş Tolstoy… ve ondan önce başkaları, ondan sonra niceleri… Yaşamak için insana lâzım olan nedir bu dünyada? Ya mutlu bir hayat için?

Mutlu insanlar gözlerinden belli olur, derler. Bugün size bir mutlu aileyi anlatacağım. Mutlu, saygılı, sevgi dolu. Bazılarımız belki içinden: Tam kitaplarda yazdığı gibi mi yani? diyecektir. Evet, onlar hayatını anlatırken öyle bir tablo oluştu benim gözümde.

Harmanlı'nın Şişmanovo köyünden Ayşe Hatip ve Mustafa Hatip ailesi. 17 yıldır evliler. Geçen yılları kısaca özetliyorlar: "Güzel bir evliliğimiz var."

Mustafa Hatip, Şişmanovo (Hasobası) köyünde 15 yıldır imamlık görevi yapıyor. Yaklaşık bin kişilik nüfusu olan bu köyde insanlar tütüncülük ile geçimlerini sağlıyorlar. Köyün yüzde doksanı Müslüman.

"İyidir köyümüz, çalışkandır insanlarımız. Namazımızı kılıyoruz, başımızda çorbacı yok. Kendi işimizi kendimiz yapıyoruz. Az çok ne verirse Yüce Rabbimiz. Yeni camimiz var, çok güzel ve büyük. Başmüftülüğümüzün desteği ile yapıldı, köylülerimiz de inşaat işlerine gönüllü katıldı. Cemaatimiz çok güzel, bol." diyor Hasobası imamı.

"Bütün geçimimizi tütünden sağlıyoruz. Erkeklerin bazıları inşaatlarda çalışırken, hanımlar genelde evde, tarlada, tütün işliyorlar. Patatesimizi, soğanımızı herşeyimizi kendimiz yetiştiriyoruz. Hayvan bakıyoruz. İnek bakıyoruz, yoğurdumuzu kendimiz yapıyoruz. Bilirsiniz, köy yoğurdu güzel olur… " diye anlatıyor Ayşe hanım.

Çocukları anlatıyor Mustafa hoca: "Yaz Kur'ân kurslarımız var. Çocuklarımız iyi, güzel. Çok hevesli çocuklar. Geçen yaz köyümüzün çocukları Dini Bilgi yarışmasında bölge birincisi oldu."

Aslında bu mutlu aile ile görüşme sebebimiz de mutlu. Umre yoluna çıkmışlar. Heyecanınızı, duygularınızı paylaşır mısınız? diye sorduğumda. Mustafa hoca eşine dönerek:

"- Sen söyle...", diyor.

Ayşe hanım:

"- Heyecanımız anlatılacak gibi değil. Çok heyecanlıyız. Ben uzun senelerden beri gitmek istiyorum, Allah nasip etti. Bu seneye nasipmiş. İnşallah oraya gidip Kâbe'yi tavaf etmeyi, Peygamber Efendimizi ziyaret etmeyi bütün isteyenlere, herkeslere, bütün müslümanlara Allah nasip etsin."

Mustafa hoca alıyor sözü:

"- Umre'ye gitmemize hanım sebep oldu aslında. Ben ona sürpriz yaptım. Aniden gelişti herşey. Yüce Rabbim herkese nasip etsin. Efendimizin yanına gittiğimizde herkesler için dua edeceğiz. Kendimiz için de evlâtlarımız için de. Allah bol rızık versin, sağlık, afiyet versin, ömür versin, güzelce bir hayat geçirelim."

Hep memnuniyet ifade eden, "iyi, güzel" gibi kelimeler duyuyorum ikisinden. Konuşma sırasında sık sık: "Çocuklarımız güzel, geçimimiz iyi, köy hayatı güzeldir, sessiz sakin, tarla çayır çimen, balkan güzel, çiçekler kuşlar hava, biz memnunuz yani" diyor ikisi de.

Onlar, Başmüftülüğümüzün deneyimli hac ve umre organizesiyle kutsal topraklara hayırlısıyla giderek umre ibadetlerini yerine getirdiler ve hepimiz için dua ettiler. Şişmanovo köyünde halk her zamanki küçük işleriyle meşgul. Hayat hep olduğu gibi sakin, huzurlu devam ediyor.

İnsan ne ile yaşar gerçekten? Mutlu bir hayat için ona lazım olan nedir? Şişmanovo köyü insanları küçük şeylerle mutlu oluyorlar, temiz hava, helâl kazanç ve hep küçük şeyler. Bakış açısı nasıl da değiştiriyor dünyayı değil mi? Bu küçük şeyler bazılarımız için önemsiz olurken, nasıl da başkaları için hayatın anlamını taşıyan büyük sebeplere dönüşebiliyor. Aslında hepsi birer nimet. "Eğer şükrederseniz, size vermekte olduğum nimetleri artırırım" diyor Yüce Rabbimiz. Bu gerçek hikâyenin hatırlattığı küçük bir şey daha var: Nimete şükretmek de nimet…

ÖZLEM TEFİKOVA
YÜKSEK LİSANS ÖĞRENCİSİ

KUR'ÂN VE ORUÇ AYI RAMAZAN

BEYHAN MEHMED KIRCAALİ BÖLGE MÜFTÜSÜ

Sonsuz merhamet, nihayetsiz rahmet sahibi Yüce Allah'ın adıyla...

Yüce Allah biz insanları en güzel şekilde yaratmış, değer vermiş, muhatap kabul etmiş, ilâhî kitaplar indirmiş, örnek olmak, rehberlik etmek ve kitapları tatbik etmek üzere de Peygamberler göndermiştir. Kullarını varlık ve yokluk ile imtihan eden, saymakla bitiremeyeceğimiz kadar çok nimetler ihsan eden, gören gözümüzü, duyan kulağımızı, sağılıklı bedenimizi ihsan eden, gafletten kurtarmak, günahlarımızı bağışlamak, sevap ve mükâfatlarımızı artırmak üzere de "evveli rahmet, ortası mağfiret, son on günü de cehennemden azat olma vesilesi" Ramazan ayını biz Ümmeti Muhammed'e lütfetden Cenâb-ı Hak'tır. Ancak O'na ibadet eder, yalnız O'ndan yardım dileriz. Yeryüzünün halifesi kılınan Hazreti İnsan, inişli çıkışlı bir hayatın sahibidir. Ramazan'a sıhhat ve afiyetle ulaşıp bilinç ve şuurla idrak etmek, taat ve ibadetle geçirmek, Ramazan ayında elde ettiğimiz güzel vasıfları daha sonra da muhafaza etmeye çalışmak nebevî öğretilerdendir. Zira Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) Recep ve Şaban aylarında "Allah'ım, Receb ve Şabanı bizlere mübarek kıldığın gibi bizleri Ramazana ulaştır" diye dua ettiler. Receb ayında nafile oruçlar tuttular, Şaban ayında nafile oruçlarını artırarak Ramazana hazırlık yaptılar. On bir ayın sultanı Ramazan ayı adeta sultanlara yakışır bir ihtişam ve azametle geldi. İdrak ettiğimiz her bir mübarek gece Ramazanı müjdeledi, hedef noktamızın manevî bir eğitim dönemi olan Ramazan ayı olduğu vurgulandı.

Kullarına şahdamarlarından daha yakın olan, "Dua edin ki, dualarınızı kabul edeyim!" buyuran Yüce Allah, Regaib gecesinde kullarına hitaben "Yok mu? Hasta olan, şifa vereyim... Duaları olan, kabul edeyim" buyurdu, yeryüzü semasına rahmeti ile tecelli etti.

Mirac kandilinde "manevî yükselişlerimizi" ihsan eden Yüce Mevlâ, kasvetli ve hüzünlü bir dönemde

Hazreti Peygamberin şahsına ilâhî bir yolculuk ve ona atfen de ümmetine hikmetli müjdeler ihsan etmiştir.

Beraat gecesinde kullarına genel af ilan etmiş, Peygamberine şefaat-i uzmâ hakkı ihsan etmiştir. Böylece Cenâb-ı Hak, adım adım kullarını Ramazan ayının manevî atmosferine hazırlamıştır.

Ramazan ayı, Kur'ân'ın nazil olmaya başladığı, İslâm'ın beş temel esasından biri olan orucun farz kılındığı, ihtiyaç sahibi insanların gözetildiği, iftarlar sayesinde lokmaların paylaşılarak "Halil İbrahim sofraları" kılındığı, bin aydan daha hayırlı olan Kadir gecesinin idrak edildiği ve bilinçle bu merhalelerin idrak edilerek bayramlara ve rıza-i Bârîye ulaşıldığı bir manevî mevsimdir.

MÜBAREK RAMAZAN, KUR'ÂN AYIDIR.

Hazreti Muhammed (s.a.s.) kırk yaşında iken muhasebesini yapmak ve Allah'a inandığı halde şirk koşan Mekke toplumuna dua etmek üzere Hira mağarasına defalarca gitti... Onu âlemlere rahmet olmak üzere en güzel ahlâk ile son Peygamber kılarak nübüvvetini "Yaratan Rabbinin adıyla oku" vahyi ile destekleyip tebliğ vazifesini Kadir gecesinde ihsan etti. Bin aydan hayırlı olan Kadir gecesini de âdetâ ümmet-i Muhammed'e bir kader gecesi olarak lütfetti...

Kur'ân kavramı, en çok okunan, sürekli okunan kitap manasındadır. Bundan dolayıdır ki, Peygamberimiz "Sizlerin en hayırlıları Kur'ân'ı öğrenen ve öğretenlerdir" buyurmuşlardır. Kur'ân, inananlara yol gösteren rehberdir. Gönüllere şifa ve müminlere rahmet olarak gönderilmiştir.

Peygamberimizin önemli sünnetlerinden biri mukabeledir. Bu, halkalar halinde Ramazan ayında Kur'ân'ı hatmetmektir. Hamd olsun, bir çok camilerimizde mukabelelere devam edilmektedir. Bununla birlikte Ramazan ayında bir de Kur'ân'ın mealini dikkat ve iz'ân ile okumak gerekmektedir. "Yaratıcım bana ne buyuruyor, benim hayırımı ve iyiliğimi murat eden Yüce Allah neleri emrediyor, neleri yasaklıyor" gibi birçok sorunun cevabını bulacağımız Yüce Allah'ın biz kullarına gönderdiği son evrensel mesajını bu hikmetli bakışla okumalıyız. Mevlâm cümlemize Kur'ân-ı Kerim'i aslından okumayı, anlamayı ve hâssaten Peygamber Efendimizin hadisleri ile birlikte hayatımıza taşımayı, gündem yapabilmeyi nasip eylesin.

ŞEHR-İ RAMAZAN, ORUÇ AYIDIR.

Yüce Allah "Ey iman edenler, oruç tutmak, sizden öncekilere farz kılındığı gibi, sizlere de farz kılındı, umulur ki ittikâ edenlerden olursunuz." buyurmaktadır. Kudsî hadiste de "Kulumun bütün ibadetleri kendisi içindir, oruç müstesnadır. O, benim içindir, mükâfatını da bizatihî ben vereceğim." müjdesini vermiştir Cenâb-ı Hak. Oruç tutanlar için cennette Reyyân kapısı olduğunu ve "Allah'a inanarak ve mükâfatını ondan bekleyerek orucunu tutanın günahlarının affoluğunu" müjdeleyen Peygamberimiz (s.a.s), orucun güçlü irade ve ahlâkî değerler kazandırması gerektiğini bildirir. O, "oruç tuttuğu halde, yalan ve usulsüzlük yapanın aç kalmasına Yüce Allah'ın ihtiyaç duymadığını" ifade eder. Oruç ibadeti müminleri âdetâ melekleştirir. Melekler yemez içmezler, nurdan yaratılmış, cinsiyeti olmayan, sürekli taat ve ibadette olan varlıklardır. Müminler de seher saatindeki sahurdan, akşam namazı vaktindeki iftara kadar yemezer içmezler, evli oldukları halde eşleriyle fiili birliktelik yaşamazlar, hırs ve hasetle hareket etmezler, münakaşa ve tartışma ortamlarında bulunmazlar. Kendilerine sataşanlara "Ben oruçluyum" derler ve oradan ayırırlar. Oruç sayesinde ihtiyaç sahibi insanların yaşadıkları zorlukları yakinen yaşamış olan müminler daha duyarlı olurlar, böylelikle onları yeniden topluma kazandırabilmek için yardım ellerini uzatırlar. Böylelikle fakirlerin dualarına nail olurlar.

Kur'ân ve infak ayı olan Ramazan ayında Başmüftülük teşkilâtımız, İslâmî Eğitime Yardım Kampanyası düzenliyor. Bununla hepimizin yardımları ve katkıları ile Bulgaristan genelinde Kur'ân kurslarının artırılması, irşad faaliyetlerinin ve etkinliklerin çoğaltılması hedefleniyor. O yüzden duyarlı davranıp Ramazan'ın bereketiyle yapacağımız yardım ve hayırlarımızdan kat kat mükâfat alma fırsatını kaçırmamalıyız.

Gündüzleri oruç, iftarda sevinç ânı ve paylaşma, müteakiben teravih ile esenlik ve rahatlama, gece sahura kalktığımız zaman teheccüt ve niyaz ile vaktimizi verimli kılacağımız Ramazan ayının ardından Cenâb-ı Allah'ın rızası ve muhabbeti ile Ramazan Bayramına ulaşacağız inşallah. Cenâb-ı Hak, cümlemizi Peygamberimizin şu müjdesine nail eylesin: "Kim Allah'a inanarak ve mükâfatını Ondan bekleyerek Ramazan ayını (gündüzleri oruçlu olup geceleri beş vakit namaz ile birlikte teravihi) ikame ederse, geçmiş günhaları bağışlanır."

Bütün güzellikleri ihtiva eden Ramazan ayında kazandığımız güzel vasfıları muhafaza edebilmeyi, dünyamızın Ramazan, ukbamızın Bayram olmasını niyaz ederim. En güzel isimlerin sahibi Yüce Allah ilmimizi artırsın, ahlâkımızı güzelleştirsin, ihlâs ile ibadetimizi kolaylaştırsın, dualarımızı kabul buyursun...

RAMAZAN VE KUR'ÂN OKUMAK

MEHMET HASAN
NÜVVÂB İHL ÖĞRETMENİ

Ramazan ayı, Allah'ın Müslümanlara büyük bir hediyesidir. Çünkü Ramazan ayı Kur'ân, oruç, iyilik ve güzellik ayıdır. Tövbelerin ve duaların kabul olduğu aydır. Bizleri bu mübarek aya kavuşturan Allah'a ne kadar şükretsek azdır.

Ramazan, oruç ayıdır
Ramazan, Kur'ân ayıdır
Ramazan, şükür ayıdır
Ramazan, tövbe ayıdır

Ramazan ayı, şeytanların zincire vurulduğu, cehennem kapılarının kapandığı, cennet kapılarının ise açıldığı aydır. Fakirlerin umudu, bedenimize şifa, bereket ayıdır Ramazan.

Ramazan ayı neden bu kadar önemli? Ramazan, orucun farz kılındığı ve Kur'ân-ı Kerim'in indirilmeye başladığı aydır. Allah (c.c.), Müslümanlara bu ayda oruç tutmalarını, kötülüklerden uzak durmalarını ve Allah'ın rızasını kazanmalarını emretmiştir. Ramazan ayında tutulan orucun bir çok maddî ve manevî faydaları vardır. Oruç bizim ahlâkımızı ve kişiliğimizi güzelleştir, kötülüklerden uzaklaştırır, sağlığımızı korur, sabırlı olmayı öğretir ve nimetlerin kıymetini anlamamıza yardımcı olur. Her Müslüman, orucu büyük bir samimiyetle ve yalnız Allah için tutarak onun sevabına erişmeye çalışmalıdır.

Ramazan, Kur'ân ayıdır. Hayat kitabımız olan Kur'ân, Ramazan ayı itibarıyla Allah tarafından Hazreti Muhammed'e indirilmeye başlamıştır. Allah (c.c.), bir ayetinde şöyle buyurmaktadır: "Ramazan ayı, insanlara yol gösterici, doğrunun ve doğruyu eğriden ayırmanın açık delilleri olarak, Kur'ân'ın indirildiği aydır." (el-Bakara, 2/185) İşte bu sebeple, mübarek Ramazan ayı içerisinde her zamankinden daha çok Kur'ân okumalı, Kur'ân ile olan bağımız daha çok kuvvetlenmelidir. Müslümanın Kur'ân'sız geçirdiği vakit, onun için bir hüsrandır. Kur'ân, Müslümanın vazgeçilmez bir parçasıdır. Ramazan ayını bir fırsat bilip Kur'ân'a daha çok yakınlaşmalı ve daha çok okuyup onu anlamaya çalışmalıyız.

Biz Müslümanlara örnek olan sahabe neslinin Ramazan'da Kur'ân ile ilişklisi nasıldı? Kur'ân'ı nasıl okudular ve nasıl anladılar? Hazreti Peygamber (s.a.s) ve ashabı Kur'ân'ı en çok bu ayda okur, en çok ibadeti bu ayda yaparlardı. Sevgili Peygamberimiz, Kur'ân'ı her Ramazan ayında Cebrail (a.s.) ile karşılıklı okurlardı (mukabele yaparlardı). Sahabiler de Ramazan'da Kur'ân'ı hatmederlerdi. Bu geleneği Müslümanlar günümüze kadar camilerimizde hâlâ devam ettirmektedir. Hazreti Peygamber bir hadisinde "Kıyamet günü oruç ve Kur'ân kula şefaat ederler. Oruç der ki; "Ey Rabbim! Ben onun yemesine ve nefsânî arzularına engel oldum. Ona şefaatimi kabul et." Kur'ân der ki; "Ben onun gece uykularına mâni oldum. Ona şefaatimi kabul et." Böylece her ikisi de şefaat ederler." (Taberani). Buradan da anlaşıldığı üzere müminlerin tuttukları oruçlar ve okudukları ayetler kendilerine huzur-ı mahşerde bağışlama dileyecektir.

Ramazanlarda Kur'ân'ı nasıl okumalıyız? Ne yazık ki, günümüzde önemli sıkıntılarımızdan biri Allah'ın kitabı Kur'ân ile ilişkimizdir. Kur'ân elimizde değil, evimizin bir köşesinde mahzun bir şekilde ken-

disini okunmayı beklemektedir. Bizler Müslümanlar olarak televizyonun karşısına geçip saatlerce onu izleriz, ama evimizin köşesinde duran Kur'ân sanki bize şöyle der: Ey Müslüman! Televizyona ayırdığın vakit kadar olmasa da az bir vakit bana ne zaman ayıracaksın?

Bunlardan hareketle günümüz Müslümanlarının Kur'ân ile hiç mi bağlantısı kalmadı diye soracaksınız? Hayır ilişkileri var. Genelde Kur'ân cenazelerde, belirli törenlerde, akla gelir. Aslında sahabenin Kur'ân anlayışı böyle değildir. Abdullah bin Mesûd (r.a.) bize onların Kur'ân anlayışını şöyle tarif eder: Bize Kur'ân lafzını ezberlemek zor, onunla amel etmek ise kolay gelirdi. Bizden sonrakilere ise Kur'ân'ı ezberlemek kolay, onunla amel etmek zor gelecek. Kur'ân, içindeki hükümleriyle amel edilsin diye indirildiği halde, maalesef insanlar onun tilaveti (sadece Arapça okunmasıyla) yetinir oldular. Büyük sahabi ne güzel anlatmış bizlere yaşadığımız bu zamanı. Ashaba "siz Kur'ân'ı nasıl okurudunuz" diye sorulduğunda onlar şöyle derlerdi: "Biz Kur'ân'dan beş ayet okuyup kendi hayatımıza geçirmeden, diğer beş ayete geçmezdik."

Dünyada herkes bir şey anlamak için kitap okur. Ama biz Müslümanlar Arapçayı sadece Kur'ân okumak için öğreniriz. Bizler Müslümanlar olarak bu Ramazan ayında kendimize adet haline getirip Kur'ân'ı anlayarak, onun mealini, açıklamasını okuyarak Rabbim bana ne dedi, benden ne istiyor düşüncesiyle okumaya çalışmalıyız. Ancak böylelikle kitabımız olan Kur'ân'ın hakkını vermiş oluruz.

Ayrıca ümit edilir ki, Ramazan'da yapılan ibadetler, camilere toplanan cemaat, hocaların yaptığı vaazlar, okunan mukabeleler Ramazan'ın bitmesiyle beraber bitmez. Ramazan ayında evlerimizde ve camilerde okuduğumuz Kur'ân okumalarımız Ramazan sonrası da devam eder inşallah. Unutmayalım ki, Müslümanlığımız sadece bir ay değil bir ömürdür.

Allah Zülcelâl, bizleri Hazreti Peygamber ve sahabe efendilerimizin anlayışı ile Ramazan ayından ve Kur'ân'dan istifade edebilmeyi biz müslümanlara nasip etsin.

Hüzünlü Mısralar

Matematik öğretmenimiz Günel Hanımın vefatı üzerine dilime düşen satırlar

Ah hüzün, hüzün, ah kara bahtın,
Dünyada ne kaldı evin, ne tahtın.
Yıllarca oğrencilerini adam ettin!
Kutlu mücadele verip bizi terk ettin!

Neredesin şimdi? Nereye gittin?
Canım, ciğerim benim, öğretmenim!
Bizi yalnız bıraktın, amma velâkin,
Cennete doğru uçacaksın öğretmenim!

Öğrettin hayatı, ah bu ne güzel disiplin!
Nice dualar bugün senin için olacak âmîn!
Böyle emretmiş meğer, ilâhî levh ü kalem!
Sarsıldı haberini duyunca Nüvvab, âlem!

En doğru sözlüydün, en güvenilir, en emin,
Bize örnek hayatın, buna olsun yemin!
Vefatını duyunca, titredi arş ü zemin,
Cennet açılır sana, "ey Günel hoşgeldin"!

Ne konuşmazsın dilim? Neden bakarsın suskun?
Yürekler seni işitince daima bulacak sükûn!
Beşeriyet, dünya, âlem sana olsa da meftûn,
Seni bizden çok sevmiş toprak, yatarsın inci gibi medfûn!

Ellezîne izâ esâbethum musîbetun,
kâlû innâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn!

22.04.2017

NEJDET RİDVAN,
ŞUMNU İHL „NÜVVÂB"
XII. SINIF ÖĞRENCISI

RAMAZAN VE ORUÇ

CELİL CELİL
NÜVVÂB İHL ÖĞRETMENİ

Oruç, İslâm'ın beş şartından birisidir. Oruç tutmak, insanın arzuladığı bazı şeyleri yapmaktan kendi kendini alıkoymasıdır. Dini kavram olarak ise oruç, doğu ufkundan tan yerinin ağarmasıyla giren oruca başlama zamanı dediğimiz imsak vaktinden güneşin batı ufkunda batışına kadarki süre içinde insanın, sırf Allah rızası için yemekten, içmekten ve karı-koca ilişkilerinden uzak durmak suretiyle yapılan bir ibadettir. Kur'ân'ın indirilişinden yaklaşık on dört yıl sonra, kamerî yılın dokuzuncu ayı olan Ramazan oruç ayı olarak Allah tarafından belirlenip farz kılınmıştır. Kur'ân öyle ilâhî bir kitaptır ki, indiği gece gecelerin sultanı, indiği ay ayların sultanı, indiği peygamber peygamberlerin sultanı ve indiği ümmet ümmetlerin sultanı olmuştur. Oruçla takva elbisesine bürünen mümin, O'nun yüce kelâmını daha iyi anlar. Kur'ân en çok bu ayda fert ve cemaat halinde okunur ve böylece nebevî mukabele geleneği devam eder. Teravih namazı vesilesiyle cemaatle, çoğu defa Kur'ân cüz cüz Ramazan boyunca okunarak hatimler indirilir.

Yüce Allah, Kur'ân-ı Kerim'de şöyle buyurur: ***"Ey iman edenler! Oruç, sizden öncekilerine farz kılındığı gibi, sizin üzerinize de farz kılındı. Tâ ki korunasınız."*** (el-Bakara, 2/183).

Hazreti Peygamber (s.a.s.) ise bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuştur: *"Kim inanarak ve mükâfatını Allah'tan bekleyerek Ramazan orucunu tutarsa, geçmiş günahları bağışlanır."* (Buhârî)

ORUCU NASIL TUTACAĞIZ?

Oruç, Ramazan ayında ve Ramazan boyunca 29 veya 30 gün farz kılınmıştır. Ramazan ayına ulaşan bulûğa ermiş, aklı yerinde, sıhhatli ve yolcu olmayan her Müslümanın bu ayda, İslam>ın tarif ettiği şekilde, oruç tutması mecbûrîdir. Oruç, ibadet niyetiyle, tan yerinin ağarmaya başladığı andan itibaren akşam namazı vaktine kadar tutulur. Ancak orucun kemale ulaşabilmesi ve bizi de kemale ulaştırabilmesi için bütün azalarımıza da oruç tutturmamız gerekir. Yani zihnimiz kötüyü düşünmeyecek, dilimiz kötü söylemeyecek, kalbimiz kötüyü barındırmayacak, gözlerimiz harama bakmayacak, kulaklarımız haramı dinlemeyeek, ellerimiz harama yapışmayacak, ayaklarımız harama yürümeyecektir. Oruç, ancak bu takdirde kemale ulaşır ve bizi de kemale ulaştırır. Yoksa kuru kuruya aç, susuz kalmış oluruz. Görülüyor ki, oruç insanı meleklerin bazı özelliklerini kazandırıyor. İşte İslâm budur.

ORUCUN FAYDALARI NELERDIR?

Orucun gerçek hikmetini ancak Allah bilir. Bizler, bütün ibadetlerimizi önce Allah'ın emri olduğu için yaparız. Sonra da görebildiğimiz kadar faydalarını anlamaya çalışırız. Zaten olan Allah Teâlâ iyilikten başka birşey insanlara emretmez. Yüce Rabbimiz ne emrettiyse mutlaka insanlık için iyidir. Her yasak ettiği de mutlaka insanlığın zararına olan kötü şeylerdir. Meselâ, İslâm, içki içmeyin, kumar oynamayın, hırsızlık yapmayın, zinaya yaklaşmayın, ana- babanıza ve büyüklerinize saygılı, edepli, namuslu, tatlı dilli, güler yüzlü vs. olun demiş, bunlar kötü müdür? Namaz kılın, oruç tutun, ibadet yapın demiş, bunlara kötü diyebilir miyiz? Hele bir düşünün... Oruç da insana nefsin bütün arzularını yenebilme güç ve irade kuvvetini kazandırır. Günlük ihtiyaçların esaretinden kurtarır. İnsanı fedakârlığa alıştırır. Zenginle fakiri birleştirir, zenginlere fakirleri düşündürür. Mideyi ve diğer organları yılda bir ay dinlendirerek insana sıhhat kazandırır.

Ramazan ve oruç ibadeti, Bulgaristan Müslümanlarının dinî ve kültürel hayatında da yüzyıllardan beri varlığını sürdürerek sosyal etkisi-

ni göstermektedir. Bazı bölgelerimizde de davul çalınarak, ilâhi ve maniler söylenerek oruca kaldırılır. Müslümanlar, Ramazan'ın her gününde komşularla veya Bölge Müftülüklerimizin organize ettikleri yerlerde iftar buluşmaları, mukabele okumaları yaparlar, ihtiyaç sahiplerine yardımda bulunurlar ve sonu gelmeden de Ramazan'a mahsus olmak üzere fitrelerini verirler. İftar davetleri zenginlere değil, daha ziyade fakirlere ve yoksullara verilir.

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuştur:

Allah, benim ümmetime Ramazan-ı şerifte beş şey ihsan eder ki, bunları hiçbir Peygambere vermemiştir.

1. Ramazan'ın birinci gecesi, Allah müminlere rahmet eder. Rahmetle baktığı kuluna hiç azap etmez.

2. İftar zamanındaki oruçlunun ağız kokusu, her kokudan daha güzel gelir.

3. Melekler, Ramazan'ın her gece ve gündüzünde oruç tutanların affolması için dua ederler.

4. Allah, oruç tutanlara ahirette vermek için Ramazan-ı şerifte cennette yer tayin eder.

5. Ramazan-ı şerifin son günü, oruç tutan müminlerin hepsini affeder.

İnsanlar, Ramazan ayının kıymetini, nasıl mübarek bir ay olduğunu hakkıyla idrak edebilselerdi, bütün senenin Ramazan olmasını isterlerdi.

Ramazanda bir melek her gece sabaha kadar şöyle nida eder:

- Ey hayır işleyen tamamla ve sevin!

- Ey kötülük işleyen vazgeç ve basiretli ol!

- Tövbe eden var mı? Af edilecek, kabul edilecek.

- Dua eden var mı? Cevap verilecek.

- Bir dileği olan var mı? Kendisine verilecek.

Oruç sayesinde Ramazan ayında cennet kapıları açılır. Mümin ölünce, namazları baş ucunda, sadakaları sağ yanında, orucu göğsünde bulunur. Allah Teâlâ şöyle buyurur: Ademoğlunun her ameli kendisinindir. Yanlız oruç müstesna. O, benim içindir. Onun mükafatını ben vereceğim. Oruç ateşe karşı siperdir. Kişi oruçlu olduğunuz zaman fena laf soylemesin, kavga etmesin. Şayet biri ona söver veya çatarsa, 'ben oruçluyum' desin. Peygamberimiz şöyle buyurur: *"Allah'a yemin ederim ki, muhakkak oruçlunun ağız kokusu, Allah nezdinde misk kokusundan daha hoştur. Oruçlu için ferahlanacağı iki vakit vardır: Biri iftar ettiği, diğeri de Allah'a kavuştuğu ândır."* (Buhari)

Yine Peygamberimiz (s.a.s.) buyurmuştur: *"Kim oruçlu bir kimseye iftar verirse, kendisine onun sevabı kadar sevap verilir."*

Kısacası tutulan oruç, sunulan iftar, kılınan teravih, verilen fitre, okunan mukabelelerle sanki bahara dönüşen Ramazan, Müslümanlar için kulluk şuurunun doruğa çıktığı bir aydır. İşte bütün bu uygulamalar ve oruç, hayır ve kardeşlik medeniyetinin oluşmasında önemli bir katkı sağlamaktadır.

Ramazan Kasidesi

Kapladı âlemi feyz-i Rahmân
Nûr-i kudsiyetle doldu cihân
Tâze cân buldu her ehl-i îmân
Şânını nass-ı kelîm kıldı beyân
Ne şereftir bize şehr-i Ramazân
«Ellezî ünzile fîhi'l-Kur'ân»

Evveli rahmet için ihsândır
Evsatı mağfiret-i âsândır
Âhiri «ıtkun mine'n-nîrân»dır
Müjdesidir ümmete fermândır
Ne şereftir bize şehr-i Ramazân
«Ellezî ünzile fîhi'l-Kur'ân»

Gündüzü sabr ile sâim olalım
Gecesi zikr ile kâim olalım
Hamd ile şükr ile dâim olalım
Kadrine fahrine hâdim olalım
Ne şereftir bize şehr-i Ramazân
«Ellezî ünzile fîhi'l-Kur'ân»

Onun her günü müminlere îd
Dahî her gecesi kadr-i saîd
On bir ay içinde onun şânı mezîd
Lütf u ihsan buyurup Rabb-i Vahîd
Ne şereftir bize şehr-i Ramazân
«Ellezî ünzile fîhi'l-Kur'ân»

Behcetâ etme ibâdette kusûr
Olur elbette günâhın mağfûr
Kalb-i mümin dolar ihsân ile nûr
Denilir nâmına sultân-ı şühûr
Ne şereftir bize şehr-i Ramazân
«Ellezî ünzile fîhi'l-Kur'ân»

Behcet

OKU! YARATAN RABBİNİN ADIYLA...

DR. AHMED LÜTOV
BAŞMÜFTÜLÜK MÜFETTIŞI

Allah'ın Müslümanlara ilk emri "Oku!" olmuştur. Okumak, başta kutsal kitabımız Kur'ân-ı Kerim olmakla beraber herşeyi okumak, bizlere farzdır. Müslümanlar kitap okumakla yetinmemelidir. Tefsircilerin çoğuna göre okumak fiili sadece kitap okumak anlamını taşımaz. Zira okumanın dünyayı okumak, hayatı okumak, düşünmek, bilmek anlamları da vardır.

İnsan olarak okumalıyız. Her insan kendisine ve diğer insanlara faydalı olabilmek için okumak zorundadır. İnsan kendisini geliştirmek ve hayatı doğru anlayabilmek, değerlendirmek, dünyada ve ahirette mutlu yaşamak için okumalıdır. Kendi dinî, millî, vatanî ve en önemlisi insanî kimliğini oluşturup geliştirmesi açısından okumak son derece önemlidir.

> *Genel olarak okumanın en büyük faydası bilgi, yeni şeyler öğrenmektir. Okumakla kendini, dinini, dilini, kültürünü, adet, örf ve geleneklerini öğrenmiş oluyor insan. Bilindiği gibi, bunlar insan kimiliğini oluşturan ana unsurlardır. Böylece kendi kimliğini, değerlerini öğrenip hayata geçirmek ve uygulamak daha kolay oluyor.*

Okumak, zihni rahatlatan en iyi şeydir. Tatlı hikâyeler, komik fıkralar, gerçek hayattan öyküler... İstediğini okur, bu kişiye özel bir şeydir. Hangi yönde gelişmek isterse, o yönde geliştirir kendini; ya da yeteneklerini keşfedip ona göre geliştirmek için yine okumak ve bilgi edinmek gerekir.

Düzenli kitap okuyan birinin sıkılması söz konusu olamaz. Evde, otobüste, metroda can sıkıntısı hissettiği bir anda insanın bir kitabın kapağını açması sıkıntılarını gidermeye yeter. Her kitap, insana başka hayatlar, başka insanlar, başka karakterler hakkında yeni bakış açıları kazandırır. Böylece empati yetileri gelişir ve çok daha açık fikirli bir insan olur. İnsanları tanıdıkça kendilerine daha yakın hisseder. İnsan okumakla dilini geliştirir, kendisini daha iyi ifade eder.

Yapılan bilimsel araştırmalar, düzenli kitap okumanın beyinde yeni nöron bağlantıları oluşturduğunu göstermektedir. Bu da insan okuduğu zaman daha zeki oluyor demektir. İyi bir okur olmak, yalnızlık ile ilgili kötü düşünceleri ortadan kaldırır. Bilakis, yalnızlığı sevmeye başlar insan. Konsantre olma alışkanlığı kazandırır. Çünkü kitaplar varken insan kendisini yalnız hissetmez. Kitap okurken belki evinde küçük bir odada bulunabilir, fakat zihinde, hayal diyarlarında kı-

talar aşıyor olacaktır.

Genel olarak okumanın en büyük faydası bilgi, yeni şeyler öğrenmektir. Okumakla kendini, dinini, dilini, kültürünü, adet, örf ve geleneklerini öğrenmiş oluyor insan. Bilindiği gibi, bunlar insan kimiliğini oluşturan ana unsurlardır. Böylece kendi kimliğini, değerlerini öğrenip hayata geçirmek ve uygulamak daha kolay oluyor. Sonra da dünya üzerinde yaşayan insanların dinlerini, dillerini, yaşam tarzlarını, hatta karakterlerine kadar pek çok şeyi öğrenmek insana zenginlik kazandırıyor. Kitaplar sayesinde insanın kullandığı kelime kapasitesi artıyor. Kitap okurken düşünmeye vakit bularak düşünme yeteneğimizi geliştiriyor ve bu sayede yorum yapma gücü kazanmış oluyoruz. Ayrıca, hızlı okuma ve hızlı anlama yeteneğimiz de gelişiyor. İnsanın kendini iyi ifade edebilmesi, sorunları tartışabilmesi, insanları analiz edebilmesi ve yorum yapması ancak kitap okumasıyla mümkündür.

Yapılan bir araştırmaya göre, en gelişmiş ülkeler ve toplumlar en çok kitap okuyanlardır. Gelişmekte olan ülkelerde en çok dergi okunmaktadır. Gelişmemiş olan ülkelerde ise en çok gazete okunmaktadır. Bu araştırmaya göre, insan cıddî kitapları okumakla hem kendisi hem de yaşadığı toplumun gelişmesi için faydalı olabilir. Görülmektedir ki, bugün dünyada geri kalmış toplumların en büyük sıkıntısı eğitimsizlikleridir. Yani okuma yazma bilmeyenler oranının çok yüksek olması ve okuma alışkanlığının bulunmamasıdır. Çünkü okuma, eğitim hayatının en önemli noktasıdır. Kitap okuyan toplumlarda ve insanlarda, olayları inceleme ve araştırma gücü gelişir. Çok okumanın yanısıra gelişen kelime dağarcığı, etkili bir konuşma yeteneğine dönüşür. Zengin kelime dağarcığı, kavramlar ile düşünme yetisini beraberinde getirir.

Günümüzdeki insanların gelişmesi ve iki cihanda başarılı ve kazanan olabilmesi ancak okumakla olabilir. Son olarak da kim ne okursa okusun, Allah'ın adıyla okumalıdır.

İMAN, SÖZ VE DAVRANIŞLARLA AYAKTA TUTULUR

HALİL HOCOV İRŞAD DAİRE BAŞKANI

بني الإسلام على خمس:
شهادة أن لا إله إلا الله،
وأن محمدا رسول الله،
وإقام الصلاة،
وإيتاء الزكاة، وحج البيت،
وصوم رمضان

Peygamber aleyhisselâmın bir hadis-i şerifinde İslâm'ın beş şartı zikredilmiştir. Bunlar; kelime-i şehadet getirmek, namazı kılmak, zekâtı vermek, hacca gitmek ve orucu tutmaktır. İnsanın imanı bu beş şey üzerine inşa edilmektedir. Müslümanlar söz ve davranışlarıyla Allah'ın dinine olan bu bağlılıklarını ifade ederler. Namaz vakti geldiğinde namazı kılarlar, Ramazan ayı geldiğinde oruç tutarlar, maddî imkânları olunca zekât verir ve hacca giderler.

Ramazan ayında oruç tutmamak suretiyle isyanını ve Müslümanlarla aynı değerleri paylaşmadığını açıkça ortaya koymak büyük günahtır. Müslüman topluma mensup olup da açıktan Ramazan orucunu yiyen ve bunu teşhir edenler, İslâm âlimleri tarafından fâsık ve kebâir/büyük günah işleyenler sınıfına konmuştur. Böylelerinin tövbe edip davranışlarını düzeltmeleri gerekmektedir. Fakat bunu yapmamakta ısrar ederler ve İslâm'ın bu esaslarından birini reddederlerse, İslâm dininden çıkmış kabul edilmektedirler.

KOMPLEKSTEN EVLENEMEDİN

Güzel ahlak, karşınızdaki kişiye göre değişmeyen, tüm hayatı kaplayan bir meziyet…Dünyanın neresine giderseniz gidin, hangi ırktan, dinden, cinsiyetten olursanız olun gittiğiniz yerlere ne paranızı, ne işinizi, ne kariyerini götürürsünüz ilk etapta…Sadece ahlakınızla gider ahlakınızla ağırlanırsınız…Sizin gerçek etiketiniz aslında budur…

Yıllar geçti ve evlenemedik. Sebep bir çok şey oldu. Allah nasip etmedi.

Gayret ettiniz oldu veya olmadı. Diğer yazılarımda vurguladığım bir konu vardı. Yaratılışımızdan uzaklaştıkça anormallikler başlıyor diye. Huylarınıza, tavırlarınıza, gösterdiğimiz tepkilere dikkat edin sizde göreceksiniz bunu. Anormallik deyince hemen tepki vermeyin:)

Misal hiç evlenmemiş erkek veya kızların bir çoğunun çeşitli takıntıları vardır. Normal standartlara uymadığı, toplum ritmine ayak uyduramadığı için sivrilirler.

Fazla temizlik hassasiyeti olabilir, cümlelere kelimelere aşırı dikkat edebilir, zannetmeleri çok olabilir. Hareketlerden okuma yapmaya daha yatkındır.

Bunların psikolojik sebepleri beni aşar ben sadece gözlemlerimi paylaşıyorum. Bazen birine bir arkadaşa anne veya babaya aşırı bağlanma da görülebilir.

İşte bunlar hep yaratılışımızdan uzaklaştığımızda oluyor. Yaş ilerledikçe desteğe, yanında birinin olmasına, yalnız kalmamaya daha çok ihtiyacı oluyor insanın. Hatta bazen bu yaşlarda yanlış karar almalarda çaresizlikten oluyor.

Allah herkesin gönlüne göre versin. Ne kadar kapsamlı bir dua. Fakat gönlünde ne var acep.

Komplekslerimizi aşamadığımız sürece bu işi halletmemiz zor. Tavırlarımızı, hareketlerimizi; çevremize, ailemize, hatta bir lokantadaki görevliye davranışımıza, çalıştığımız iş yerindeki insanlara muamelemize kadar dışarıdan bir gözle bakmalıyız.

Realist olmalı. İstekleri gözden geçirmeli. Üzerimizdeki kompleksli tavırları dışarıdan bir gözle gözlemlemeliyiz.

Kompleksilerimiz; kompleksler hemen oluşacak şeyler değil aslında. Küçüklüğümüzde yaşadığımız olaylardan sonra veya yerine konulması gereken bir duygunun yaşanamamasıyla başlıyor hayatımıza sızmaya. Örneğin küçük yaşta aşağılanması, özellikle ailesi tarafından beğenilmemesi, sürekli olumsuz cümleler kurulması, çevresindekilerin ezmesi, küçümsemesi, böyle durumlarda özellikle anne ve baba tarafından gereken desteğin verilmemesi bu açığı daha da büyütüyor.

Tam tersi şu da olabilir, fazla ilgi, şımartılma, arsızlaştırma, her dediğinin iki edilmemesi tersi bir kompleksi doğurabilir. Bu duygularla yetişen birey evlense de eşine, çocuklarına bazen çileye varacak şekilde hayatı zindan edebilir. Bazen de kompleklerinden dolayı ya kendini üst görmeden kaynaklanan kimseyi kendisine yakıştırmıyor, kimseyi evlenecek gibi görmüyor, her çıkan talibe bir şey buluyor ya da aşağılık kompleksinden ciddi bir özgüven eksikliğiyle kimse beni beğenmez ki durumundan yıllar geçiyor da bu halden sıyrılamıyor.

Komplekslerimizi aşamadığımız sürece bu işi halletmemiz zor. Tavırlarımızı, hareketlerimizi; çevremize, ailemize, hatta bir lokantadaki görevliye davranışımıza, çalıştığımız iş yerindeki insanlara muamelemize kadar dışarıdan bir gözle bakmalıyız.

İletişimde nerede hata yapıyorum? Hep ben mi haklı oluyorum? Karşı tarafa konuşma hakkı tanıyor muyum? Kurduğum cümlelerde karşı tarafı eziyor muyum? Ya da karşı tarafa fazla mı ilgili gösteriyorum? Hemen mi aşık oluyorum? Beğenemiyor muyum? Kimseleri kendime layık göremiyor muyum? Hayatın neresinde duruyorum? Gerçekten evlilikle gelecek hayat değişikliğine alışabilecek miyim?

Asıl soru şu "Ben gerçekten evlenmek istiyor muyum? İstiyor gibi mi gözüküyorum?"

Hayırlı kısmetler diliyorum.

KADINLARIN HAYIZLI GÜNLERİNDE ORUÇ TUTMALARI CAİZMİDİR?

Bir bayanın hayızlı günlerinde oruç tutmamasına dair bir ayet bulunmamaktadır. Lakin şunu belirtelim ki bu mesele bir ibadet meselesidir ve hiçbir ibadet meselesinin detayları Kuran-ı Kerim'de yer almamış, bu detaylar, Kuran-ı Kerim'in açıklayıcı konumunda olan Sünnet'te yer almıştır. Meselâ Kuran-ı Kerim'de bir çok yerinde Allah Teâlâ namazı emreder, lakin namazın rekâtları ve kılınış şekli zikredilmez. Bu meselede de durum aynıdır.

Özel hallerde (hayız-loğusa) bulunan kadınların namaz kılmasının ve oruç tutmasının caiz ve sahih olmadığı hususunda fıkıh alimleri icma (görüş birliği) etmişlerdir. Özel hal süresince terk edilen namazların kaza edilmesinin gerekmediği oruçların ise temizlendikten sonra tutulacağı hususunda da icma vardır. Bu konuda şu sahih hadis-i şerifler bulunmaktadır.

Ebû Saîd'il-Hudrî (R.A)den rivayete göre Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz:

...kadın hayız olduğu zaman namaz kılmaz, oruç tutmaz... buyurdu. (Buhari) Muaze'den rivayet edildiğine göre; O şöyle demiştir: Hz. Aişe (r.anha)'ya sordum: "Neden hayızlı kadın orucu kaza ediyor da namazı kaza etmiyor" dedim. Hz. Aişe (r.anha): "(Vaktiyle) Bu iş bizim başımıza gelirdi de orucu kaza etmekle emrolunur; namazın kazası ile emrolunmazdık" cevabını verdi. (Müslim)

Ve muhakkak ki *Allah,* herşeyi en *iyi bilendir.*

KARAAĞAÇLI HÂFIZ ALİ AHMETÇİK HOCA

RASİM RASİM BAŞMÜFTÜLÜK MÜFETTİŞİ

Yetişmemizde ilk temelleri atan hocamla ilgili birkaç anı ve hatıramı paylaşmak istiyorum. 27. 05. 1930 tarihinde Razgrad ilinin Karaağaç (Brestovene) köyünde doğan Ali hocam, 23. 08. 2012 tarihinde bu dünyadan ayrıldı. Kendisi, ilk ve orta okulu köyde tamamlamıştır. Hayatı boyunca buna çok üzüldüğü şeylerden birisi, Şumnu'da rüştiye okuluna gitmiş olup da maddî sıkıntılardan dolayı vazgeçmek zorunda kalmasıdır. 14 yaşında hâfiz olmuştur. Belirli bir dönem Balpınar (Kubrat)a bağlı Ravno köyünde öğretmenlik yapmıştır. Daha sonra tarım kooperatifi (TKZS)'de çalışmıştır. 1976'dan itibaren köyümüzdeki Koca Cami (Merkez Cami)'de 35 yıl imam-hatiplik ve Kur'ân kursu hocalığı yaparak birçok talebe yetiştirmiştir.

Komünizmin gelmesiyle dilimiz, dinimiz, örf ve adetlerimiz yasaklandı. Buna rağmen 1968'de evinde gizli olarak üç hanım talebesine Kur'ân okutmaya başlamıştır. Nihayet 1972 yılında ilk hatim duası, birinci kuşak öğrencisi 1957 doğumlu Zineti İlyas Ahmetçik'in evinde yapılmıştır. Canım annem, Zineti hanım 37 yıllık ilk okul öğretmenidir. O zor zamanlarda sorgu ve baskılara rağmen Kur'ân, Mevlid ve Evrâd-ı Bahaiye okumaya devam etmiş ve hâlâ devam etmektedir. Daha sonra diğer iki talebesi Nevriye Hafız Eyup ve Fatme Şakirova'nın hatim duaları da yapılmıştır. Hatim törenlerini organize edenler ve katılanlar devamlı baskı altında tutulup sorguya çekilmişlerdir. Teyzem Nevriye hanım muhasebecidir. Fatme Şakirova ise Çorlu'da Kur'ân yolunda devam etmektedir.

Demokrasinin gelmesiyle 1991-1992 yıllarında yaz ve yıllık Kur'ân kursları başladı. Bize de hocamın yanında ikinci nesil talebelik yapmak nasip oldu. Yaz tatilinde bir gün annem ve rahmetli İlyas Ahmetçik dedem beni elimden tutup Hâfiz Ali Ahmetçik hocama götürdüler. Dedemle ikisi amcaoğullarıdır. Dedem, "Hocam bugünden itibaren bu çocuk sana emanet, eti senin, kemiği benim." dedi ve böylece Kur'ân öğrenmeye başladım. Artık serbestlikti, yaz ve yıl boyu devam eden Kur'ân kursları camide ve cemaat odasında yapılıyordu. Abdesti, namazı, tecvidi, mevlidi ve Osmanlıca okumayı ondan oğrendim. Bazen zorlandığımda annem ve rahmetli dedem yardım ediyorlardı.

Hâfiz Ali hocam çok sakin, sabırlı, mütevazı ve muhterem bir insandı. Deliorman bölgesinde onun gibi hafizlığını koruyan hafizlar belki de çok azdı. Kur'ân eğitiminde ciddi bir otorite idi. Kur'ân-ı Kerim'i baştan sona kadar birkaç defa okuyup iyice pişirmeden, kısa sureleri ve belirli aşırları ezberletmeden ve mevlidi ögretmeden hatim duası yapmazdı. "Kur'ân'ı ağır ağır, tane tane, her harfin hakkını vererek okuyacaksınız" derdi. Bu sebeple bana da yanıda beş yıl okumak nasip oldu.

Hocam, Kur'ân kursunda disipline önem verirdi. Dedikodu ve fitnelerden hoşlanmazdı. Cemaat arasında tartışma çıktığı zaman Kur'ân'dan ayet tercüme eder, yorumunu yapar ve kıssalarla problemleri çözerdi. Böylece cemaatin birliğini ve huzurunu sağlardı. Görevini yaparken dinî merasimlerde devamlı tatlı dille sohbetler yapar, ayetler, kıssalar, atasözleri ve deyimleri kullanırdı. Hiç kimsenin kusurunu, ayıbını ve hatasını yüzüne vurmazdı. Evine gittiğimde devamlı Kur'ân veya başka dinî, tarihî kitaplar okurken görürdüm.

Şiir ve methiyeler yazmayı çok severdi. Kıymetli bulduğu kişilere – müftülere, muhtarlara, hâfızlara ve başarılı öğrencilerine birçok şiirler yazmıştır. Hatta bana ve anneme adanmış beş tane şiiri vardır.

1998 yılında Rusçuk İmam Hatip Lisesinden mezun olduğumda hiç unutmayacağım sözlerle bana şöyle nasihat verdi: "Bak oğlum, sakın bu din yolundan, dünyevî yüksek tahsil görsen de, sakın Allah'ın yolundan ayrılma. Ben artık yaşlandım. Artık bu camiye imam olarak sen yaraşırsın." Ben de hocama iki alanda hem dinî hem dünyevî alanda yüksek tahsile devam edeceğime söz vermiştim. Camiye gittiğimde cemaatin önünde bana; "Ezanı oku ve namazı kıldır." derdi.

Rusçuk'ta Hukuk Fakültesinde okuduğum yıllarda köye gittiğimde kendisini mutlaka ziyaret edip sohbette bulunur, dertleşirdik. "Yeni kitaplar var mı?" diye sorardı. İmam Hatip Lisesi ve Yüksek İslâm Enstitüsü hocalarımıza, Başmüftümüze sorup selâmlar gönderirdi. Ben de hayır duasını alıp ellerinden öperek yanından ayrılırdım. İki yüksek okuldan mezun olduğumda bir gün bana şöyle nasihat etmişti: "Bak oğlum, nerede çalışırsan çalış, dinden ayrılma, adaletten ve doğruluktan ayrılma."

"Bal vermez arıdan
Kocasından geri kalkan karıdan
Haram yiyen paradan
Hayır olmaz o maldan" derdi Hacı Hâfiz Ali Ahmetçik hocam.

Kendisini rahmet ve dualarla anıyoruz.

YEDİ KIZLAR CAMİİ

EMEL BALIKÇI YAZAR-ARAŞIRMACI

Podkova tren istasyonunun hemen yanıbaşında o, Yedi Kızlar camii. Yanına yaklaşmadan farkına bile varamıyorsun, bu nasıl bir bina? Her çeşit görkemden, gösterişten uzak, aslî görevleriyle bütünleşmiş küçücek bir yapı. Sonra hemen hemen her inşaat için geçerli olan taş, tuğla ve çimento gibi malzemeleri de göremiyorsun burada... Uzun, koyu kahverengiden siyaha dönüşmüş tahtalar üzerine el sürüyorum. Ve bambaşka dünyalarda buluyorum kendimi...

Osmanlı İmparatorluğu'nun en çalkantılı yılları: 15. yüzyılın ilk yarısı. Uğursuzluklar ve yücelikler elele. Dış ve iç güçler İmparatorluğu yıkma azminde. Yıldırım Bayazıt'ın zaferden zafere koşuşmalarını içine sindiremeyen Asya cihangiri Timurlenk, Ankara - Çubuk meydanında Bayazıt'ı esir alacaktır. Kardeşler arasında kanlı taht kavgaları bir on beş-yirmi yıl sürecektir. Bu arada Şeyh Bedreddin de boş durmayacak, halkı isyana teşvik edecektir. Batı âlemi de Osmanlı'ya sürekli diş bilemektedir...

Yedi tane gül gibi kız! Tarihin derinliklerinden bir haber... Ve efsanelere kulak veriyoruz. Yaşlı Habibe Teyze, Gırlar (Kırlar) mahallesinden Mollalar sülâlesine mensup, bize gayet ilginç bilgiler aktarıyor. Akla yakın şeyler. Onun anlattıklarını anımsıyorum bir bir.

YIL 1438!

Yedi kızın nişanlılarını asker ocağına çağırıyorlar. Genç, levent delikanlılar, o cephe bu cephe, ateş çemberlerini yararak ilerliyorlar. Osmanlı'nın tam yükseliş dönemi... Yedi kızlar, nişanlılarının zaferlerine seviniyorlar sevinmesine, ama sağ salim de dönmelerini en çok istiyorlar. Değişik bahanelerle bir araya gelerek konu her zaman yavukluları oluyor. Onların gâzi olmaları için dualar okuyor, bağışlarda bulunuyorlar. Bütün bunlar tatmin etmiyor onları. Bir tanesi şimşek gibi fırlıyor aralarından. "Aklıma bir şey geldi!" diyor. Ötekilerin canı boğazında tamamlıyor düşüncesini: "Gerdanlarımızda, bilek ve kulaklarımızda ne varsa dökelim ortaya. Yetmezse çeyizimizi de satalım. Nişanlılarımızın sağ salim dönmeleri için bir cami yaptıralım!" Hemen karar verilir. Yaşlıların da gönlüne yatar bu. Bir de cami öyle bir yerde olsun ki, yollar orada toplansın diyorlar. Çabuk olsun diye malzeme olarak da ahşabı tercih ediyorlar...

Kısa bir süre içinde ulu meşelerin gölgelediği, yanıbaşında büyük suların buluştuğu kıyı meydanında görkemli olmasa da alımlı bir bina dikilir: Yedi Kızlar Camii!

Her zaman olduğu gibi efsaneler ayrıntılara girmezler. Yedi kızdan kaç tanesinin nişanlısı savaştan döndü, kaç tanesi şehit oldu, bunu bilmiyoruz. Ama cami ebediyete kadar ayakta duracak, müminleri her zaman bağrına basacaktır!

Yedikızlar Camiini ilk ziyaretim 2005 yılı baharındaydı. Hâlâ o ziyaretimin etkisindeyim. Gözlerimin önünde Türk kadınının o muazzam aşkı, fedakârlığı, her güçlüğün üstesinden gelme gayreti... Çoğu kez eşinin yokluğuna katlanmak, onun görevlerini üstlenmek...

Yedi Kızlar Camiinde bunu en iyi hissettim... Onların duaları, benim dualarım...

Yedi kızları ebediyete taşıyacak olan da bu dualar değil mi?

YEDİ KIZLAR CAMİİNDE

Üzgün sesler derinden esir ettiler birden

Yedi Kızlar Camiinde bu ses, bu sedâ neden.

"Ey, kul! - duyunca nemler gözlerimde yaş oldu -

Hoş geldin bu mabede! Camimiz iman dolu..."

Mor menekşe dökülmüş kutsal çimen üstüne

Dört taraf renk örülmüş gözlerime hediye...

Düşündüm, iman, saygı ne olabilir, sandım

İki taş arasında Kur'ân yaprağı buldum.

Bir duayı ağlayarak şiirlerime dizdim.

Yedikızlar, elvedâ! Ben yolunuzu seçtim.

YÜKSEK İSLÂM ŞURA BAŞKANI ŞUMEN ŞEHRİNİ ZİYARET ETTİ

Yüksek İslâm Şura Başkanı Vedat S. Ahmed, Şumnu Bölge Müftülüğü ile Şumnu şehrindeki Nüvvab İmam Hatip Lisesi ve "Hacı Mustafa Çıtlak" İmam Kursunu ziyarette bulundu. Yüksek İslâm Şura Başkanı, bu ziyareti esnasında yetkililerle bölgedeki dinî durumu değerlendirdi ve din eğitimi kurumlarını ziyaret ederek kursiyelerle buluşma ve sohbet etme imkanı buldu.

BULGARİSTAN DİNLER KURULU MAKEDONYA'YA GEZİ DÜZENLEDİ

Bulgaristan Dinler Kurulu Nisan ayı başlarında Makedonya Cumhuriyeti'ni ziyaret etti. Üç gün süren ziyaret esnasında heyet, Ohri ve Üsküp şehirlerindeki Makedonya Protestan, Katolik ve Müslüman Cemaatlerinin temsilcileri ile buluştu.

Ziyaretin amacı, Bulgaristan ve Makedonya'dan farklı dinî cemaatlere mensup insanların tanışması, Dinler Kurulu'nun Bulgaristan'daki faaliyetleri hakkında bilgi aktarma ve iki Balkan ülkesinin dinî topluluklar arasındaki ilişkiler konusunda tecrübe paylaşımında bulunmaktır. Heyete Başmüftülüğü temsilen Dinler Kurulu üyesi ve Başmüftü Yardımcısı Birali Birali ile Veliko Tırnovo Bölge Müftüsü Süleyman Masurev katılmışlardır.

RAZGRAD İMAMLARI VE MÜSLÜMAN ENCÜMENLERİYLE BULUŞMA

Razgrad Bölge Müftülüğünün organizesiyle bölgedeki imam ve Müslüman Encümenleriyle toplantı düzenlendi. Toplantıya Yüksek İslâm Şura Başkanı Vedat S. Ahmed ve Şumnu Bölge Müftüsü Mesut Mehmedov da misafir olarak katıldılar. Bölge Müftüsü Mehmed Alâ'nın öncülüğünde gerçekleşenn program esnasında bölgedeki dinî hizmetlerin durumu, Ramazan hazırlıkları, Kur'ân kursu ve eğitim çalışmaları konuşluldu. Yüksek İslâm Şura Başkanı Vedat S. Ahmed de katılımcılara bir sunum yaparak Bulgaristan Müslümanlarının haklarını, dinî kurumları ve din hizmetlerinin durumunu anlattı.

FİLİBE BÖLGE MÜFTÜSÜ USTİNA'DA SEMİNERE KATILAN ÖĞRENCİLERLE BULUŞTU

Nisan tatitlinde Filibe bölgesi Ustina köyünde öğrencilere yönelik seminer düzenlendi. 4 ile 8. sınıflar arasında eğitim gören erkek öğrencilerin katılımıyla Başmüftlük tarafından düzenlenen seminere Filibe Bölge Müftüsü Taner Veli de katılarak çocuklarla görüşüp sohbet etti. Bir farklılık olması için Bölge Müftüsü, seminere katılan 17 öğrenciye geleneksel simit ikram etti.

İSMAİL ÇAVUŞEV'TEN YENİ ŞİİR KİTABI

Şair İsmail Çavuşev'in "Yay Burcu" kitabı okurlarıyla buluştu. Uzun zaman dergimizde Başredaktörlük yapan ve Türkçenin grameri ve şiir, hikâye, roman gibi farklı edebî dallarda kitapları bulunan İ. Çavuşev'in son şiir kitabı "Yay Burcu" da dünya yüzü gördü.

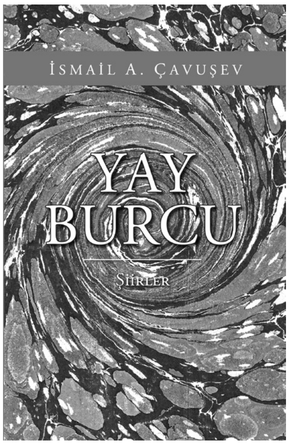

Sıcacık, sade ve yumuşak bir üslup ile sayfaları heyecanla okutuyor Çavuşev. Sayfalarda gezerken okur "Sessiz Bahçeler"den, "Kış Akşamı"ndan, "Bekleyiş"ten, "Kıskançlık"tan, "Şiir Ülkesi"nden geçerek "Hayat Kavgası"nı yaşıyor ve yine "Şiir Ülkesine" bir yolculuk için hazırlığa koyuluyor...

Брой 5 (269)
Май 2017
Година XXV

ISSN: 1312-9872

Издател
МЮСЮЛМАНСКО ИЗПОВЕДАНИЕ
Главно мюфтийство

Вид издание
Месечно, периодично

Редакционна колегия
Ведат С. Ахмед
Джемал Хатип
Доц. Ибрахим Ялъмов
Д-р Исмаил Джамбазов
Д-р Кадир Мухаммед
Мурад Бошнак
Мухаммед Камбер

Технически редактор
Салих М. ШАБАНОВ

Контакти
София 1000
ул. „Братя Миладинови“ 27
Списание „Мюсюлмани“

Представителства
Мюсюлмански настоятелства
Районни мюфтийства

Online
www.grandmufti.bg
muslumani@grandmufti.bg

Печат:
Sky Print

Абонаментни цени
Годишен: 24,00 лв.
Шестмесечен: 12,00 лв.

Месец Рамазан – време за въздържание, четене и изправяне на крака

Свещеният рамазан почука на вратата ни. А ние го посрещаме с „Добре дошъл!“. Защото той е султанът на единадесетте месеца. Посрещаме го с радост и го приемаме в най-доброто кътче на дома ни, на сърцето ни. Тъй като той идва отдалече, още повече е султан, няма съмнение, че ни носи ценни дарове. Какво ли ни носи благодатният рамазан?

Първият дар, за който се сещам, е оручът. Защото спазването на оруча е повелено през този месец. Говеенето допринася за облагородяването на човечеството с добродетели, за подсилването на волята и отговорното поведение. Заедно с това говеенето е една от общите характеристики на достоверната религия, която съществува от Адем (а.с.) до ден днешен. Затова можем да твърдим, че говеенето винаги е било щит срещу греховете, следователно е допринесло за разпространението на доброто.

Спазването на оруч през рамазана е един от основните стълбове на нашата цивилизация. Нека да помислим върху изразите: сахур, ифтар, хаир, мукабеле, фитре, зекят, теравих, гюлляч, рамазански тъпан, манита, дори „гяуринът не яде на открито през рамазана“, шербетът, който течал от чешмите през рамазана, и особено „диш кирасъ“, който е израз на изтънчеността в разбирането и поведението на мюсюлманите. Всичко изброено дотук са следи на нашата цивилизация, водещи нагоре...

Месец рамазан е началото на ислямската история, чието написване е започнато от Мухаммед (с.а.с.), който е положил последния пейгамберски печат. Защото през този месец е започнало низпославането на Коран-и Керим.

Коранът винаги е напътствал хората към правия път и ще продължава да го прави до сетния земен ден. Четейки Корана, ще развием усета си да разграничаваме доброто от злото, истината от заблудата, светлината от тъмнината, за да не затънем в земното блато. Защото Коранът е определен от Аллах като „Фуркан“ – разграничаващ. Който го прочете, ще се избави от слепотата. Тъй като Коранът отваря очите, съживява сърцата.

Коранът и рамазанът ни приканват да четем. Защото Коранът започва призива си с „Чети!“, за да четем в името на нашия Творец, Който удостои човека със знанието, научи го на писане и го дари с човечността.

Нека затова да четем... Да четем Корана, да четем книги, които ще допринесат за по-доброто му разбиране. Заедно с това в истинския смисъл да спазваме оруча, чрез което ще разберем и себе си, ще осъзнаем същността си, ще станем на крака, ще бъдем будни и ще останем изправени...

Ведат С. Ахмед

СЪДЪРЖАНИЕ

02 Посланикът на Република Йемен в София н.п. Абдулраззак МУхаммед Ал-Амрани: Ислямската религия е дълбоко вкоренена в живота на йеменците

05 Това, което ще ви помогне в живота, е написано в Корана

06 Рамазански вечери

08 За едно щастливо детство

10 Говеенето оруч в Свещения Коран

12 Ислямофобията като социален феномен

14 Семейството земният рай за съпрузите

16 Ислямът срещу насилието

17 Имам Ебу Давуд

18 Накратко

За съдържанието на публикациите отговорност носят авторите им, а за обявите и рекламите – рекламодателите. • Уважаеми читатели, поради наличието на цитати от Свещения Коран и хадиси на страниците на списанието Ви молим да не го хвърляте на земята.

ПОСЛАНИКЪТ НА РЕПУБЛИКА ЙЕМЕН В СОФИЯ Н.П. АБДУЛРАЗЗАК МУХАММЕД АЛ-АМРАНИ:

ИСЛЯМСКАТА РЕЛИГИЯ Е ДЪЛБОКО ВКОРЕНЕНА В ЖИВОТА НА ЙЕМЕНЦИТЕ

(Продължение от бр. 4)

▶ ***Ваше Превъзходителство, нека да продължим нашия разговор с темата за културно-историческото наследство на Йемен. Какви паметници на културата са останали от изминалите епохи?***

В Йемен все още има много ислямски паметници, датиращи от епохата на Аллаховия Пратеник (с.а.с.). Най-значимият от тях е Голямата джамия в Сана, която е третата джамия, построена в исляма, след джамията в местността Куба и Месджид-и Небеви в Медина. Според някои исторически източници тя датира от шеста година по хиджри. Когато Пратеникът (с.а.с.) изпратил големия сподвижник Вебр ибн Йуханнес ел-Енсари като управител на Сана, му наредил да построи джамия и той я построил между кръглата скала и двореца Гумдан. Пратеникът (с.а.с.) казал на Вебр ибн Йуханнес, сякаш виждайки град Сана пред себе си: „Призови ги към вярата и ако те я приемат, премини към молитвата, и ако те я приемат, нареди да се построи джамия за тях в градината Базан от скалата, която е в началото на Гумдан, и я обърни към планината, която наричат Дъйн“. Тази джамия се намира в северната част на град Сана. Също така джамията „ел-Джунд“ в гр. Таиз, построена от големия сподвижник Муаз ибн Джебел (р.а.), когато през шеста година от хиджра Пратеникът на Аллах (с.а.с.) го изпратил в Йемен, за да учи хората там на Свещения Коран и постановленията на ислямското законодателство. Така че и тя се смята за една от първите джамии, построени по времето на Пратеника (с.а.с.). Както и джамията „ел-Ешаира“, основите на която са положени от големия сподвижник Ебу Муса ел-Ешари (р.а.) през 58 година по хиджри. Джамията „Ебаан“ в Аден също е от най-старите джамии на Арабския полуостров и по-точно в Аден. Построил я управникът на Аден ел-Хакем ибн Ебаан ибн Осман през 105 г. по хиджри и я нарекъл на името на баща си, който бил един от най-известните табиини и един от факихите на Медина.

▶ ***Тези храмове действащи ли са сега?***

Във всички тези и други джамии все още се споменава Аллах и изпълнява намаз, като те са обно-

вени и разширени от управниците на Йемен през миналото и в наши дни.

▶ *Много от сподвижниците на Пратеника Мухаммед (с.а.с.) са йеменци. Може ли да разкажете малко за тях?*

Сподвижниците Ебу Муса ел-Ешари, Вебр ибн Йуханнес ел-Енсари, Кайс ибн Малик ел-Ерхаби, Зейд ибн Харисе, Усаме ибн Зейд, Аммар ибн Ясир ел-Анси, за когото са низпослани Словата на Всевишния: „...освен който е бил принуден, но сърцето му е спокойно с вярата“ (ен-Нахл, 16: 106), също: Ебу Хурейра, Ферве ибн Мусейк ел-Муради, Джерир ибн Абдуллах ел-Беджели, ел-Микдад ибн Амр, Дихйе ел-Келби, Ваил ибн Хаджер ел-Хадрами, ел-Аля ел-Хадрами, Димад ибн Салебе, Укбе ибн Амир, ет-Туфейл ибн Амр ед-Девси, Амр ибн Мадикерб ез-Зубейди, Афиф ибн Мадикерб ел-Кинди, ел-Ешас ибн Кайс и много други (Аллах да е доволен от всички тях) са йеменци.

▶ *Как протича религиозният живот на днешните йеменци? На какво ниво е ислямското образование?*

Както казах, йеменският народ е приел исляма, затова всички йеменци са мюсюлмани, изключение правят само йеменските евреи, които в момента наброяват не повече от пет хиляди души. Ислямската религия е дълбоко вкоренена в живота на йеменците, затова те открито практикуват религиозните си ритуали. Религията е част от живота им, а Йеменската конституция гласи, че ислямът е източник на законодателството. Предметът „Ислямска религия“, с различните си разклонения и спецификации, се преподава от първи клас на началното училище до университета. Също така ислямската религия и Свещеният Коран и до днес се преподават в известните йеменски джамии, където хората се събират в кръжоци около учените и черпят знание от тях, като по този начин са израснали много йеменски учени по фъкъх, хадис, тефсир и други науки.

▶ *Бихте ли посочили няколко имена на известни учени?*

Сред най-известните йеменски учени е авторът на „ел-Мусаннеф“, хадисоведът Абдурраззак ибн Хеммам ес-Санани (починал през 826 г.), който бил учител на прочутия имам Ахмед ибн Ханбел. Друг прочут йеменски учен е Шейхулислям Мухаммед бин Али еш-Шевкани (починал през 1834 г.), неговото учение се разпространило и извън Йемен и намерило последователи в Индия, които наричат себе си „шевканийе“ (шевканити). Също така прочут йеменски учен е принц Мухаммед бин Исмаил ес-Санани (починал през 1768 г.) и много други.

▶ *Кои са институциите, отговарящи за религиозните въпроси?*

Институцията, която отговаря за религиозните въпроси в Йемен, е Министерството на вакъфите и напътствието. То се грижи за ислямските вакъфи и тяхното управление, отговаря за джамиите и тяхното стопанисване. Отговаря също и за Института за напътствие и проповеди, който възпитава проповедници, оратори и съветници. Министерството на вакъфите и напътствието отговаря и за поклоненията до Светите земи – хадж и умре, независимо дали се организират от Министерството, или от специалните туристически агенции за хадж.

▶ *Преди години Самюъл Хънтингтън предрече „сблъсъка на цивилизациите“. Повечето от хората го слушаха с недоумение. Какъв е Вашият коментар? Настъпи ли сблъсък между цивилизациите, Западът застана ли срещу Изтока и Изтокът – срещу Запада?*

Всеки политически мислител си има своята теория и специфична политическа мисъл и реалността е тази, която може да потвърди или отрече достоверността на тази теория чрез опита и приложението ѝ на практика. Не можем да повярваме или да потвърдим предреченото от Хънтингтън за „сблъсъка на цивилизациите“, въпреки че е споменал някои от признаците за това. Той е бил политик, затова е излязъл с тази теория. Ако е бил икономист, щял е да види света по различен начин и да излезе с теория за „сблъсъка на интересите“. Ако е бил духовник, е щял да излезе с теория за „сблъсъка на религиите“. Облагите се явяват основен стълб в отношенията между общностите – където има облаги, движението се насочва към тях. Западът отдав-

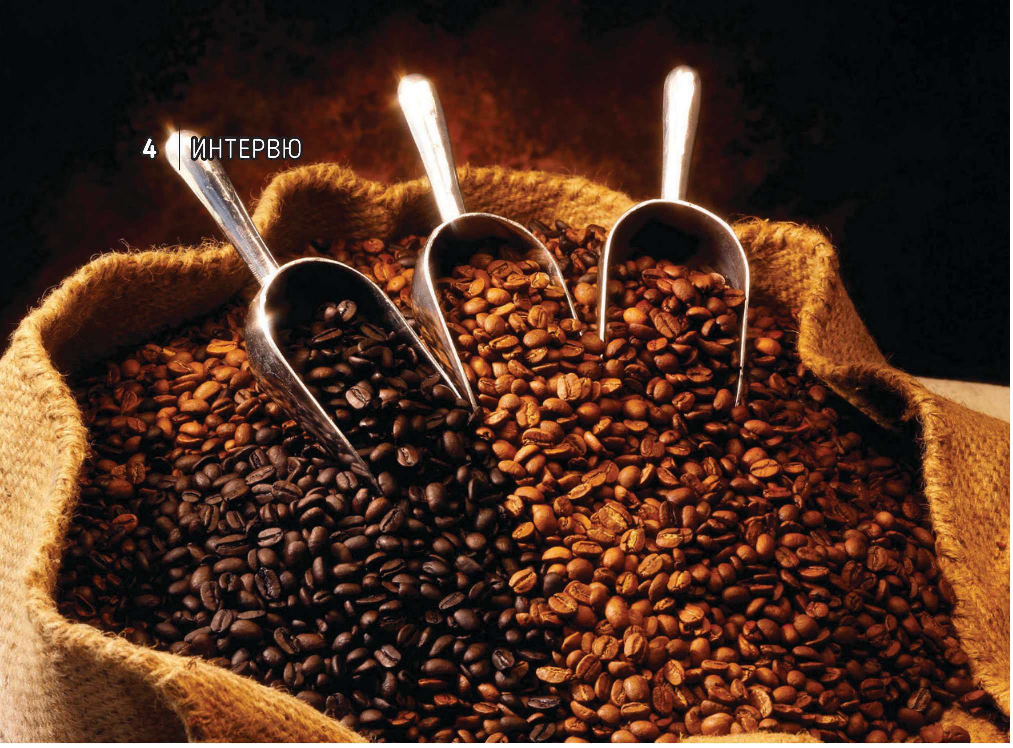

на се опитва да доминира над Изтока и това не е ново явление. Великобритания се е стремяла да поеме контрола над Изтока, за да се превърне в „империята, над която слънцето не залязва никога". Както и Холандия е господствала над някои източни страни като Индонезия. Същото сторили и Франция и други държави. А Съединените щати се опитали да поемат контрола над целия свят, не само над Изтока. И така, ако настъпи сблъсък, той няма да бъде цивилизационен, а икономически, материален сблъсък. Истинските цивилизации означават идеи и културно наследство, човешко и градоустройствено развитие, затова се надяваме хората на мисълта да положат усилия, за да намерят основа за диалог между цивилизациите и създаване на климат на взаимно обогатяване в служба на цялото човечество.

▸ Когато има криза, хората очакват нейното разрешаване. Това е исторически доказано. Но как ще изглежда светът след тази криза?

Със сигурност всяка криза има развръзка и край, независимо дали е продължила дълъг или кратък период от време. Всевишният Аллах казва: ***„Несъмнено с трудността има и леснина"*** (еш-Шерх, 94: 5), т.е. след трудността идва леснина. В днешно време сме свидетели на това, че промените и кризите по света неизбежно оставят своите следи в страните, в които се случват, и могат да имат отражение и в други държави. Трудно е да се предвиди какво ще се случи в света след тези кризи и войни, особено след войните и разрушенията, на които Близкият изток е арена. Молим Всевишния Аллах да избави тези страни от техните страдания и да стори така, че да излезем от тези кризи обединени, а не разединени, както им се иска на някои. Първото нещо, което трябва да направим, е да обединим арабите и мюсюлманите около общо становище, изоставяйки сектантството и точките на противоречие. Трябва да се обединим срещу екстремизма и тероризма, да се борим с тях и да премахнем всеки вид и всяка форма на тероризъм, за да покажем истинското лице на исляма – че той е религия на мира, братството и мирното съжителство.

▸ А каква е прогнозата и какви са очакванията на посланика на Република Йемен в България? Споменахме, че се поддържат добри отношения между двете страни – Йемен и България. Как още могат да се развиват двустранните отношения?

Надяваме се нормалният живот да се завърне в Йемен и да се стабилизират сигурността и мирът, за да се премине към етапа на възстановяване. Тогава бихме искали България да има роля във възстановяването на страната ни чрез своите компании, работещи в областта на енергетиката, инфраструктурата и строителството. Това ще донесе полза и за двете държави, България има опит в тези области и конкурира много европейски компании, понеже предлага ниски цени, запазвайки желаното качество. Йеменски бизнесмени също проявяват интерес към инвестиране в България и ние от Йеменското посолство ги подкрепяме и насърчаваме за това. България, както вече казах, се различава от другите страни, защото продуктите ѝ имат европейско качество и умерени цени.

▸ Знаем, че културата и храната сближават. Но когато говорим за Йемен, има нещо по-специално – кафето. Нека да завършим разговора си с йеменското кафе. Кое го прави толкова специално за целия свят?

По темата за йеменското кафе може да се говори много. Когато човек види зелените горски пътеки със сякаш накацалите по тях зърна йеменско кафе, те му се струват като зелен брокат, на който са бродирани мъниста йеменски опал или червени перли. Тази прекрасна картина покрива много от земеделските земи в Йемен, за да произведе реколта, чиято слава се носи по целия свят. Това е кафе, което разказва на всеки, който отпива от него, историята на един древен народ и на една стара цивилизация, простираща се допреди новата ера и епохата на владетелката на Себе – Савската царица. Кафееното дърво си има история, която се разказва, и легенди, които се предават през поколенията, като между Йемен и кафето има здрава историческа връзка.

Йемен е една от първите страни, които изнасят кафе. Как и къде започва историята на йеменското кафе?

На Йемен се дължи наименованието „арабско кафе“ (Coffee arabica) в цял свят, откриването му като тонизиращо питие и разпространяването му в останалите краища на Арабския свят и Турция, а след това в Европа, Азия и останалата част на света. През XVI век Йемен е бил основният износител на кафе в света, като това продължило до XVII век. Първата сделка за кафе била сключена с холандците през 1628 г. в йеменския пристанищен град ел-Моха (el-Mocha) – откъдето идва и наименованието „Мока“.

В средата на XX век производството на кафе достигнало до 40 хиляди тона годишно.

В последните години производството на йеменско кафе намаля до 10–15 хиляди тона годишно, като това се дължи на пренасянето на кафееното дърво от Йемен в други части на света.

В заключение можем да кажем, че въпреки спада на Йемен в списъка на страните, произвеждащи и изнасящи кафе, йеменското кафе все още запазва своето качество и световна слава.

Ваше Превъзходителство, благодарим Ви за това интервю и ценната информация за Вашата страна, която споделихте с нас.

Това, което ще ви помогне в живота, е написано в Корана

ЮЗЛЕМ ТЕФИКОВА
СТАЖАНТ ОТДЕЛ „ИЗДАТЕЛСТВО“

Имах навика да събирам думи. Слушах, питах, четях и ги записвах в тетрадките си. Не знам защо, просто обичах. Обичах да слушам истории за живота, поучителни приказки, вдъхновяващи разкази.

Светът на думите винаги ми се е струвал интересен и изпълнен с чудеса. Ето например една мисъл на Дон Мигел Руис, която някога някъде съм срещнала и записала: „Словото е толкова могъщо, че дори една-единствена дума може да промени или да унищожи живота на милиони хора“.

Понякога се питам защо някои думи се помнят, а други не? Защо някои истории живеят хиляди години? Защо приказките са вечни? И как някои хора и техните думи оставят своя отпечатък върху живота ни?

Беше преди години. Имахме един преподавател в Средното духовно училище „Нюввабˮ, който обичаше да чете и споделяше с нас хубави неща, точно такива, каквито обичах – вдъхновяващи истории.

Веднъж ни сподели, че се налага да напусне работата си. Не го очаквахме. Всички ние много го обичахме. Тъжно беше. Но тогава разбрах, че това бе моментът. Моментът, в който господин Павлов ще ни предаде последния си урок. Исках да запомня нещо важно от него, да запазя нещо ценно. И тогава попитах:

– Господине, може ли да ни кажете нещо, което ще ни помогне в живота? Нещо полезно, което никога няма да забравим...

И господин Павлов го направи:

– Това, което ще ви помогне в живота, е написано в Корана.

РАМАЗАНСКИ ВЕЧЕРИ

ДЖЕМАЛ ХАТИП
ЕКСПЕРТ ОТДЕЛ „ИЗДАТЕЛСТВО“

Ариф ага сваляше палтото си от закачалката зад вратата и питаше:

– Исмаил, занесе ли дървата до ала (леля) ти Емине?

– Да, баба – отговори синът. – Занесох ги, дори ги оставих горе в стаята й, с големия прозорец.

– Аферим сине, машаллах! Ха така. А дека е аго ти Али? Иди у тях, та го попитай дали са сготвили ифтарлъка[1], та да не закъснеем да го раздадем.

Исмаил излезе през широката порта и се запъти към къщата на по-големия си брат Али. Потропа на вратата и зачака да му отворят. Не след дълго вратата се отвори и Али се показа с голяма покрита тепсия, в която беше сложил две питки и няколко вида рамазански гозби. Набързо се обу и двамата тръгнаха надолу по улицата. След малко стигнаха до полусхлупена къщичка, която беше толкова стара, че, аха, да се срути надолу в трапа. Къщата беше на друга старица, останала вдовица, след като мъжът й отишъл войник по време на Балканската война и повече никога не се върнал. Ала Кючюкова й казваха. Тя нямаше нито син, нито дъщеря, нито пък други живи роднини. Хората от махалата се грижеха за нея. Преди тя да отвори, Исмаил и Али оставиха част от храната пред вратата – така бе заръчал баща им – и се за-

пътиха към другата вдовица, която беше още по-възрастна от своята другарка и живееше в дъното на улицата, на нея в ранния следобед Исмаил беше отнесъл дървата.

Когато стигнаха до широката порта, Исмаил се спря и каза:

– Ага, ти ще изкараш ифтара догоре, нали… Аз не искам пак да се качвам.

– И защо, да не се измори? – рече усмихнато Али.

– Не, но не ми се иска пак да виждам ала Емине, та нали преди малко бях там. Донесох й дърва, но тя вместо да ми благодари, взе та ме прокле… „Аллах батърсън“[2], ми каза!

Али погледна учудено към Исмаил, после кимна с глава в знак да тръгват и рече:

– Не може да е така, разбрал си погрешно. Ела, заедно ще разберем какво е казала.

После двамата прекрачиха в двора и бавно се изкачиха по тясната дървена стълба нагоре.

Когато ги видя, старицата с охкания и радост на лицето се изправи и ги посрещна:

– Ах, милите на ала, пак ли захмет сте сторили, та да дойдете дотук. Аллах баъшласън, сине, и вас, и вашето цяло семеле[4]. Аллах берекет версин!

Младежите оставиха набързо храната, разделиха се със старата жена и бързичко слязоха по клатещата се стълба. Бързаха. Тази вечер беше първата рамазанска вечер и цялото семейство на Ариф ага щеше да се събира на общ ифтар

в бащината къща.

На връщане по улицата Исмаил се спря и ядосано каза:

– Видя ли, ага, аз ти казах, нали?

Али хвана брат си за рамото и усмихнато отвърна:

– Кардашъм Исмаилка, за вършещите праведни дела в този Свещен месец няма друга отплата освен добро. Аллах в този месец награждава многократно тези, които вършат добрини – стига те да правят това от сърце и с чисти намерения. Ние очакваме наградата си единствено от Аллах Теаля, нали? Тогава недей я очаква от друг освен от Него!

Исмаил кимна с глава в знак на съгласие, но все още усещаше, че не може да се примири със себе си.

– Освен това – продължи Али – ала Емине не ни кълнеше, а правеше дуа за нас. „Аллах баъшласън“ означава „Аллах да ви пази и ви отреди само добро“, а думите „Аллах берекет версин“ означават „Аллах с благодат да ви дари“…

Исмаил не каза нищо, но по походката му пролича, че този път беше удовлетворен от обясненията на по-големия си брат.

Днес е първата рамазанска вечер, първият ифтар. Малко се поизложи Исмаил, но предстояха още двадесет и осем дълги вечери за вършене на добри и праведни дела и печелене на многократна награда и севаб.

[1] Ифтар, ифтарлък – храна, която се готви и с която се разговява в рамазанските вечери.
[2] Аллах да те зарови, Аллах да те погуби.
[3] Фамилия, род, семейство.

За едно щастливо детство

Технологиите дори изместиха нормалното общуване. А точно смисленото общуване и разумът ни различават от животните.

МЕХМЕД АЛИ
СТУДЕНТ ВЪВ ВИИ И СУ

В ИНТЕРНЕТ ПРОСТРАНСТВОТО виждаме снимки на предмети, които не се ползват вече поради новите технологии. Много често коментарът, добавен към тях, е: „От щастливото детство на 90-те". Дали детството на 90-те беше единственото щастливо детство? На децата от 90-те майките и бащите им даваха пример със своето детство и щастливите си дни. Тогава какво е различното при детството от 90-те? Липсата на новости ли? Не мисля! Защото през 90-те имаше игри, които децата на 80-те нямаха, а те пък имаха повече от тези на 70-те и така продължава назад. Така че не новостите са проблем. Тогава кое? Може би липсата на свобода? Но как – се питаме всички ние, – как ще липсва свобода днес, в един така демократично устроен свят? Свят, изпълнен с права на индивида, на малцинствата, на децата, права на какво ли още не, как може да липсва свобода в един такъв свят?

Вече едва ли има дете на 10–12-годишна възраст, което да няма смартфон в джоба си. Дори съм срещал във „Фейсбук" групи родители, които желаят да бъде подарен смартфон на детето им, защото нямат възможност да му купят. На колко бебета майките и бащите им не се радват от факта, че малкото им детенце взема телефона на майка си или на баща си и пуска клипчета в YouTube или някоя игра?

Според проучване в САЩ близо 40% от децата до двегодишна възраст са използвали телефон или таблет на „Apple" (забележете, само една-единствена марка е посочена; ако се включат и останалите марки, лесно може да се направи цялостен извод). В интервю на Ник Билтън за „New York Times" на коментара: „Сигурен съм, че собственикът на „Apple" ще се постарае децата му винаги да използват най-новите технологии", Стив Джобс (основателят и тогава собственик „Apple") отговаря: „Те никога не са ползвали устройство на „Apple". Ние ограничаваме достъпа им до технологии вкъщи".

Децата на техническите инженери и мениджъри в Лос Алтос основно посещават училище Уолдорф, в което няма никакви технологии, дори и компютър, тъй като се набляга на практическото учене. Това са само една малка част от примерите. Ще се опитам да обърна вниманието ви към неща, които може би не подозирате като опасност.

Учените са доказали последиците за здравето от многото използване на технологичните джаджи. Сред тях са: избухливост, намаляване умението за изчакване, намаляване способността за писане, обсесии, хиперактивност, мозъчен тумор, високо кръвно, главоболие. Технологиите дори изместиха нормалното общуване. А точно смисленото общуване и разумът ни различават от животните.

Естествено, тук е моментът да отбележим, че технологиите, когато се ползват по разумен начин за определени цели, са наистина напредък за човечеството, като например:

медицински изследвания, научни цели, придвижване, комуникация, печат, индустрия и много други сфери.

Вероятно някои са чували английската дума „subliminal“ и сублиминални съобщения. Самата дума „subliminal“ в буквален превод означава „подсъзнателен“. Погледнете онези „уникални“ американски, английски, френски, немски филми и сериали. Главният герой използва телефон, постоянно се показва марката на телефона; главният герой кара кола определена марка; главният герой има часовник, камерата е длъжна да ни покаже марката и куп други примери. В края на филма героят успява, героят е щастлив, а ние вече сме запомнили, че ако ползваме същите марки, ще успеем и ние, ще сме на върха. Това го забелязах, когато един мой приятел си беше купил iPhone и на въпроса ми защо го е купил, получих отговор: „Виж филмите, всички ползват „Apple“, явно има за к'во, щом дори и там постоянно го показват и ползват“.

Нашите малки дечица не ги възпитаваме ние, а компютърът, телефонът, телевизията. Ние само си мислим, че ги възпитаваме. А какво им предоставят като информация тези джаджи? Как ги възпитават те?

Цялата аудио и визуална информация от компютъра, телевизията и телефона се запечатва в подсъзнанието на малките ни деца и в един момент те започват да изплуват, да насочват тяхната мисъл, действия и стремежи. Ограничават въображението им, внушавайки им техните желания за възпитание на човечеството.

Ако ние днес отделим прекомерно внимание на работата и кариерата си и оставим децата си без грижи или им липсва внимание от страна на най-близките, ще имаме ли право да ги виним, като пораснат, че посягат на майка си и баща си? Ще имаме ли право да им даваме съвети?

Днешните интелектуалци, доценти и професори в повечето случаи са деца на обикновени хора и малка част от тях са рожби на подобни родители, но като се погледнат децата на същите тези образовани хора и интелектуалци, само една малка част от тях са достигнали тяхното ниво или по-високо, а повечето са придобили дипломи без знания и немалка част от тях употребяват наркотични вещества, забранени от закона.

В Свещения Коран Аллах повелява: „О, вярващи, пазете себе си и своите семейства от Огъня, горивото на който са хората и камъните!“ (ет-Тахрим, 66: 6). Немалко са и хадисите и изказванията на сахабе и други учени, но не мисля, че някой между нас би рискувал да остави детето си като листо, откъснато от клонката си, да поеме по пътя на вятъра – накъдето го повее, натам да се насочи. Не мисля, че някой би позволил детето му да е листо, защото то, ако е далеч от нас, се превръща в откъснато листо. Ако религията и знанието ръка за ръка са стъблото на едно дърво, то учителите и преподавателите са големите, основните клони, а ние, близките и най-вече родителите на децата, сме онези малки клончета, които държат листата и ги подхранват, грижат се за тях. Ние сме тази връзка на децата ни със знанието, религията и преподавателите. ۞

СПАЗВАНЕТО НА ОРУЧ Е ЩИТ СРЕЩУ ОГЪНЯ

От Муаз ибн Джебел (р.а.) е предадено: „Казах: О, Пратенико на Аллах, кажи ми какво да правя, за да вляза в рая и за да избегна ада. Той каза: „Ти ме попита за нещо велико, но то е лесно, за когото Всевишния Аллах е улеснил това: да служиш на Аллах, да не приравняваш никого с Него, да изпълняваш намазите, да раздаваш зекята, да говееш през месец рамазан и да извършиш поклонението хадж при Кябе“.

След това каза: „Да ти покажа ли вратите към доброто? Говеенето оруч е щит, милостинята зекят потушава греха, както водата потушава огъня, и молитвата намаз на човек в дълбината на нощта“.

Една от вратите към доброто, която е спомената в хадиса на Мухаммед (с.а.с.), е оручът, който е окачествен като щит срещу адовия огън.

С говеенето оруч тук се има предвид допълнителното говеене, не говеенето през месец рамазан, защото то е споменато преди това в текста на хадиса. Говеенето е щит, който предпазва от огъня в отвъдния живот, защото чрез него мюсюлманинът – в изпълнение на повелите на Аллах – се въздържа от страстите. А това го привиква да се придържа към начертаните граници и го приближава към богобоязливостта, която е спазване на повелите на Аллах и изоставяне на онова, което Аллах му е забранил. Също така това въздържание отслабва силата на влияние на страстите у човека, те не могат да го завладеят и благодарение на оруча той остава чист и неопетнен от грехове. ۞

ГОВЕЕНЕТО ОРУЧ В СВЕЩЕНИЯ КОРАН

Д-Р СЕФЕР ХАСАНОВ
ПРЕПОДАВАТЕЛ ВЪВ ВИИ

Като религия, изпратена на хората, за да осигури земното и отвъдното им щастие, ислямът обхваща всички аспекти на човешкия живот, като винаги поддържа духовното и материалното у човека в синхрон. Човешкото тяло, при условие че бива употребявано целесъобразно, има пълната готовност да съпътства докрай нравственото извисяване на индивида и приближаването му към Създателя. Затова богослуженията (ибадетите) в исляма винаги имат две измерения: материално и духовно. И така, ислямът, който на арабски означава отдаване, представлява отправяне към Аллах и тялом, и духом. Но разбира се, само духовното устремление, чистото намерение и безкрайната любов към Създателя не са достатъчни за осъществяването на връзката с Бога, тъй като Неговата същност превишава границите на човешкия разум. И съответно условията за приемливостта на отдаването и приближаването към Аллах биха могли да бъдат известени единствено от Него. За тази цел избира измежду рабите си такива, които да предават Неговите послания и да демонстрират практическото им прилагане, подкрепени с чудеса, явяващи се доказателство за божествения им произход. Следователно в ибадетите, които представляват изпълнение на заповедите на Аллах, основен момент е и съответствието им с разясняващите ги слова и практики на Аллаховите пратеници. В този смисъл който и да е ибадет в исляма има нужда да се осланя на Свещения Коран и на сюнета на Мухаммед (с.а.с.).

Основният кораничен текст, който задължително повелява оруча през месец рамазан, са айетите от сура ел-Бакара (183–185), гласящи: ***„О, вие, които повярвахте, говеенето оруч ви бе повелено в броени дни, така както бе повелено и на онези преди вас, та дано се предпазите (от вършенето на грехове). Така че, който от вас е болен или е на път, да се издължи, говеейки в същия на брой други дни. Онези пък, които трудно го понасят (поради старост или слабост), да платят откуп (фидйе): да нахранят един крайно нуждаещ се. Който доброволно извърши добрина (плащайки повече фидйе), то това е по-добро за него. И да говеете е по-добре за вас (от неговеенето и откупа). Броените дни са месец рамазан, през който бе низпослан Коранът като напътствие за хората и ясни доказателства, пълни с напътствие и разграничение (на истината от измамата). Така че, който от вас се окаже в този месец, да говее през него. А който е болен или е на път, да се издължи, говеейки в същия на брой други дни. (Това е защото) Аллах иска за вас лесното, и не иска трудното, и (иска) да довършите дните (в които не сте говели), и да го възвеличите за това, че ви е напътил, и дано да сте му благодарни“.***

Това, което привлича вниманието в споменатите айети, е, че Аллах при повеляването на оруча за задължително през месец рамазан се обръща към мюсюлманите с „О, вие, които повярвахте“, т.е. това, което ще накара натоварените с това задължение да го изпълнят, е тяхната вяра. Това да се призове вярата, не е никак случайно, тъй като основните човешки инстинкти, необходими за съществу-

ването на човешкия род, могат да бъдат обуздани единствено с една невероятна сила, каквато е вярата – връзката с Всевишния Аллах. Като втори мотив, с който Аллах облекчава възприемането на това трудно на пръв поглед богослужение, е, че оручът не се повелява за първи път и единствено на мюсюлманите, а е било част от задълженията и на предишните религиозни общности, за чийто продължител и наследник смятат себе си мюсюлманите, вярвайки в праведността на всички пейгамбери, изпратени преди тях. Но най-важен момент в обосноваването на задължителността на оруча е, че той не представлява някакво самоцелно подлагане на тялото на лишения, а въздействието му е много по-продължително, тъй като същинската полза от него се състои в каляването на волята и нарастването на вярата, чрез което човек придобива много по-голям имунитет и издръжливост срещу изкушенията на сатаната и по този начин се предпазва от вършенето на грехове. Доказателство, че оручът не е насочен към това да подлага на мъчение организма, а е най-вече с възпитателна цел, са и гореспоменатите айети, в които на болните и пътниците се разрешава да не говеят, като могат да се издължат по-късно.

Друго, което буди интерес в айетите, свързани с оруча през рамазан, е, че върху рамазана се акцентира като на месец, през който е започнало низпославането на Свещения Коран. Това като че ли е някаква божествена покана за отправяне на говеещия към препълнената с духовни сладости трапеза на Корана, където да се нагости до насита духът, отърсил се от тежестта на плътските страсти и досадната компания на шейтана.

Трябва да се отбележи, че освен гореспоменатите три айета и 187-ми айет от сурата ел-Бакара, които са отнасят за оруча през рамазан, в Корана има още няколко айета, свързани с оруча изобщо. В някои от тях се възхваляват говеещите, а в други оручът се споменава като мярка за изкупление на грехове като убийство на вярващ по погрешка, лов през забранените месеци, неизпълнение на клетва или изоставяне на съпругата от страна на мъжа, под предлог че му е като майка и няма да я докосва. Само че в тези случаи оручът е предписан като изкупление (кеффарет) единствено при неспособност за осигуряване на материално благодеяние като нахранване на крайно нуждаещи се или освобождаване на роб.

От езикова гледна точка в айетите, споменаващи говеещите възхвалително, привлича внимание, че в два от общо трите айета на арабски за говеещите е използвана думата „ес-саих“ вместо „ес-саим“, като лексикално „ес-саих“ означава „странстващ“. В основаващия се предимно на предания коментар на Ибн Кесир при тълкуването на 112-и айет от сурата ет-Тевбе се споменава, че самият Мухаммед (с.а.с.) е обяснил значението на думата „ес-саих“ като „говеещ“. Един друг известен тълкувател на Корана, Ебу-с-Сууд, обяснява, че подобно изразяване се дължи на приликата на говеенето със странстването по това, че възпрепятства и отдалечава говеещия от страстите му, или поради това, че представлява каляване на духа, посредством което вярващият открива тайните на видимото и невидимото. А известният арабски лексиколог, авторът на арабския тълковен речник „ел-Камус“, Фирузабади изяснява думата „ес-саих“ като „говеещ, който много често посещава джамиите“.

От изложеното по-горе става ясно, че по принцип говеенето в Корана е засегнато само в броени айети, и то бегло, като изключение са някои подробности относно задължителното говеене през месец рамазан. Познавачите на естеството на Корана и на връзката му със сюнната на Мухаммед (с.а.с.) знаят, че разбирането на Корана е невъзможно без познаването на тълкуванията на този, на когото е бил низпослан, тъй като неговите пояснения са вдъхновени от Всевишния Аллах. В 44-ти айет от сурата ен-Нахл, казвайки: ***„И ти низпослахме Споменанието (Корана), за да разясниш на хората онова, което им се низпосла, и дано да се размислят“,*** Аллах разкрива, че една от основните задачи на Пейгамбера (с.а.с.) освен четенето на Корана е и неговото разясняване на хората с думи и дела. Така че, както е при другите ибадети като намаза, хаджа и зекята, така и оруча с всичките му подробности е разяснен в сюннета на Мухаммед (с.а.с.).

Разясненията на Аллаховия Пратеник са свързани с различни аспекти на говеенето. Една част от тях са съсредоточени върху рамазана, други са относно общи положения при говеенето, а трети определят дните на незадължителното, но препоръчано говеене.

Свързаните с рамазан хадиси съдържат насърчения за говеене през свещения месец, наставления за началото и края му, като в тях се споменават и дните преди рамазан, в които не се препоръчва да се спазва оруч.

ИСЛЯМОФОБИЯТА КАТО СОЦИАЛЕН ФЕНОМЕН

ХАЙРИ ЕМИН
ЕКСПЕРТ ОТДЕЛ „МЕЖДУНАРОДНИ ОТНОШЕНИЯ“

Едно от значенията на думата „ислям“ е „мир“, но въпреки това в съзнанието на мнозина този образ никак не е подходящ. Една от основните причини мюсюлманският свят да се идентифицира с насилието през последните години, освен безредиците и гражданските войни в мюсюлманските държави, е и преекспонирането при тяхното отразяване в западните медии. Мнението, че ислямът е религия на насилието и не е съвместим с демокрацията, също дава своя принос за това. Но тези настроения имат и своите исторически корени.

Историческите корени на ислямофобията стигат до кръстоносните походи и превземането на Андалусия от мюсюлманите. През столетията на взаимно опознаване и съжителство между християни и мюсюлмани популярността на ислямофобията губи своя смисъл. По-късно, в началото на XX век, терминът се появява във френските издания, за да опише лошото отношение на колониалистите към поданиците им от мюсюлманския свят. А през 1996 г. Самюъл Хънтингтън в своята книга „Сблъсъкът на цивилизациите“ лансира идеята, че ислямът представлява потенциална опасност за Запада.

Ислямофобията придобива нов смисъл в днешните условия, когато мюсюлманите отново са смятани за потенциална заплаха за западните общества. За първи път в съвременния контекст терминът „ислямофобия“ се използва в доклада на „Runnymede Trust“ през 1997 година.

Тоест ислямофобията не води своето начало от времето след атентатите от 11 септември 2001 г. като една спонтанна реакция. Тя е един социален феномен с дълбоки исторически корени, който става по-популярен днес вследствие на сътрудничеството между редица влиятелни изследователски агенции, експерти по сигурността, учени и политици, още преди да е налице сериозен терористичен акт, и постепенно намира своето място и подкрепа в обществата чрез влиянието на медиите. Събитията след 11/9 просто дават нов тласък на развитието на феномена.

Днес ислямофобията е част от ежедневието на мюсюлманите, особено на онези, които живеят в немюсюлмански общества. През последните десетилетия нападенията над джамии, изказванията на политици за забрана на елементи от облеклото на мюсюлманките, за минаретата, хелял храната или обрязването, дискриминацията по летищата и други обществени места са често срещани явления. Бежанската криза в резултат на войните в Близкия изток накара много западни политици и пра-

> *„Ислямофобията като цяло е идеология на омразата срещу мюсюлманите и представлява насаждане на неоснователен страх, на недоверие към исляма и мюсюлманите, които се основават на предразсъдъци и омраза, примесени с дискриминация, расизъм и ксенофобия. Тя е нарушение на човешките права и посегателство срещу човешкото достойнство на мюсюлманите.*

вителства да предприемат мерки за сигурност, които в повечето случаи ограничават и накърняват правата на мюсюлманите. Специалистите по тероризъм, косвено или пряко, продължават с опитите да представят мюсюлманите като потенциална заплаха за немюсюлманските общества. А крайнодесни организации и определени кръгове за натиск често прибягват към антимюсюлманска реторика и действия заради предразсъдъците и страховете от исляма и мюсюлманите.

Според редица експерти ислямофобията често се използва като инструмент за натиск и легитимиране на различни политики и действия спрямо мюсюлманите и за потушаване на всякакви опозиции срещу тези политики. Има известни основания да се смята, че този инструмент се използва доста ефективно. Изследванията през последните 10–15 години показват, че участието на мюсюлманите в антивоенни опозиции, пацифистки движения и организации за човешки права е намаляло значително. Мнението на специалистите е, че хора от мюсюлмански произход не участват в подобни движения и организации, особено във връзка с войните в Близкия изток, защото имат притеснения да не ги възприемат като поддръжници на радикални и екстремистки групировки. Едновременно с това се наблюдава ръст в броя на мюсюлманите, които участват в дебати, в които се опитват да докажат колко са умерени, миролюбиви и добри мюсюлмани, което се канализира и в различни форуми, проекти и организации.

Ислямофобията като цяло е идеология на омразата срещу мюсюлманите и представлява насаждане на неоснователен страх, на недоверие към исляма и мюсюлманите, които се основават на предразсъдъци и омраза, примесени с дискриминация, расизъм и ксенофобия. Тя е нарушение на човешките права и посегателство срещу човешкото достойнство на мюсюлманите.

Въпреки това има опити за омаловажаването на опасността от наличието на ислямофобията и за предлагането на по-различни определения, които я правят по-безобидно явление. Но тези опити са опасни и това би означавало свеждане на ислямофобията до едно обикновено нетолерантно отношение и израз на принудителна търпимост към мюсюлманите. А ненаказуемостта дава възможност за експлоатиране на ислямската тематика без притеснение от нарушаване на нечии права.

Но за всичко това донякъде вина имат и самите мюсюлмани. Може да се каже, че те преживяват кризата на своя образ и се провалиха в представянето на истинското лице на своята религия. Днес мюсюлманският свят не е модел за пример, не заради религията, а заради това, че самите мюсюлмани не са в състояние да бъдат такъв. Ако се възприеме правилно, дори и от самите мюсюлмани, концепцията за мира, свободата, демокрацията и най-вече образованието в Свещения Коран, нещата биха могли да бъдат малко по-различни. Не бива да се забравя, че хората придобиват идея за околния свят и другите индивиди по външния вид. Затова, дори да си представител на най-добрата религия в света, ако не можеш да я представяш достойно и подобаващо, хората няма да имат желание да те изслушват и да ти вярват. В такъв случай мисията на мюсюлманина трябва да бъде отлично познаване на своята религия и подобряване на своя образ и поведение, за да може да разкаже своята истина на другите.

Вярата се потвърждава от думите и делата

ХАЛИЛ ХОДЖОВ
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ „ИРШАД“

В хадис на Пратеника (с.а.с.) са споменати петте шарта (условия) на исляма, а именно: казването на келиме-и шехадет, кланянето на намаза, даването на зекята, поклонението хадж и спазването на оруча. Вярата на човек се гради върху тези пет неща. С думи и дела мюсюлманите демонстрират тази си принадлежност към религията на Аллах. Когато е време за намаз, изпълняват си намаза, когато дойде рамазан – спазват оруча, ако имат богатство – дават зекят и отиват на хадж.

Неспазването на оруч по време на месец рамазан и демонстрацията на непокорство и несъпричастност с мюсюлманите е голям грях. Хора от ислямската общност, които открито не спазват рамазанския оруч и парадират с това, са поставени от ислямските улеми в категорията фасик и извършители на кебаир (голям грях). От тях се изисква да направят тевбе и да се поправят. Ако обаче са настоятелни в това си поведение и отхвърлят някоя от тези основи, се считат за напуснали лоното на ислямската религия.

СЕМЕЙСТВОТО
ЗЕМНИЯТ РАЙ ЗА СЪПРУЗИТЕ

ХАНИФЕ МУСА

Семейството е малкият свят, в който всеки човек намира утеха и спокойствие, глътката въздух, която не може да бъде намерена никъде другаде. Изграждането на семейно гнездо е от най-важните събития за мъжа и жената. Защото пътят, който ще споделят заедно, е изпълнен с отговорности, с които трябва да се справят, за да се завърнат при Аллах като праведни мюсюлмани.

В съвременния свят, който е изпълнен с прекалено много нечисти деяния, всеки човек иска една запазена зона, една чиста среда, в която да намери така необходимото щастие и уют. Среда, изпълнена с радост, обич и уважение, създадени от двамата съпрузи, изграждащи мечтаното семейство.

Всеки човек се стреми към щастието, търси го неуморно, търси точната формула. И често остава разочарован поради грешния път, който е избрал за своето търсене. Особено онова, което наблюдаваме днес, потвърждава тази теза. Разбити семейства, изоставени деца, плачещи родители и т.н. Една безкрайно тъжна картина.

За да се преодолеят всички тези проблеми, е необходимо осъзнаването на отговорността, която сме поели на първо място към Създателя и после към семействата си.

Много важен момент при създаването на едно щастливо семейство е запазването на щастието. Често младите съпрузи в първата година изживяват безкрайно щастие и обич, която в следващите години не успяват да съхранят. А често пъти това води до неприятен край както за тях двамата, така и за децата, които са жертви на неуспелия брак на родителите си.

За да създадем едно прекрасно семейство, е необходима не само силната любов, която сме изпитвали в първите месеци от съжителството си с партньора, но и готовността и умението да уважаваме, да правим компромиси, да бъдем заедно в най-трудните моменти, да разбираме партньора си... Да се съветваме помежду си, спазвайки повелите на Аллах. Защото общата задача и на двамата ще бъде на първо място задоволството

на Аллах. И именно Той е посочил правилната и успешна формула за създаването на едно щастливо семейство, изпращайки ни за пример Пратеника (с.а.с.).

Всевишният Аллах предлага на цялото човечество начина, по който ще постигнат необходимото спокойствие в семействата си, а семейството е градивният елемент в оформянето на едно здраво общество. Нека дадем няколко примера, които са често срещани в нашето съвреме. Най-леката форма на неприятности са възникващите спорове в семействата или конфликтите, пред които са изправени съпрузите. Затова Пратеникът казва, че най-добрият е този, който отстъпи в спора, дори и да е прав! Това е един съвършен метод за избягване на конфликти и на възможността да се създаде студенина между двамата. В живота на Пратеника (с.а.с.) виждаме много такива примери и случки като тази:

Веднъж Айша (р.а.) повишила тон на Пратеника (с.а.с.), в същото време дошъл баща ѝ Ебу Бекр и чул това, при което ѝ казал:

– Как може да повишаваш тон на Пратеника?!

И понечил да я удари. Но Пратеникът го спрял, а Ебу Бекр си тръгнал разгневен. Пратеникът замълчал.

Следващия път, когато Ебу Бекр отново ги посетил, влизайки при тях, ги чул да се смеят. А Пратеникът му казал, усмихвайки се:

– Заповядай, присъедини се към нашата радост, така както се присъедини и към нашия спор.

Пратеникът на Аллах дава невероятен пример с умението си да избягва конфликтите, имайки предвид природата, върху която Аллах е създал жената.

Този пример ни показва, че или единият, или другият трябва да отстъпи в даден момент, да прояви търпение към другия, защото ежедневието ни е изпълнено с реалната възможност за наличие на такива неприятни моменти.

Разбира се, имало е и случаи, когато Пратеникът се е ядосвал на съпругите си и обратното. Но никога не са позволявали това да прекрачи границите на Аллах!

Те са най-добрият пример за нас! Мухаммед (с.а.с.) и неговото семейство. Често пъти виждаме и чуваме как при възникването на проблем хората бързат да отворят някоя книга на някой известен автор, който представя начини и методи как да преодолеем проблемите с партньора си, как да създадем щастливо семейство… А ние, мюсюлманите, имаме точната формула, предоставена ни от Аллах, най-прекрасния път, подкрепен с пример – Пратеника (с.а.с.) и неговото семейство! ۞

ПОЗВОЛЕНО ЛИ Е НА ЖЕНИТЕ, КОГАТО СА В МЕСЕЧЕН ЦИКЪЛ (ХАИЗ), ДА СПАЗВАТ ОРУЧ?

Няма айет, в който да се споменава, че жената, когато е в хаиз, не бива да спазва оруч. Но тук трябва да обърнем внимание, че спазването на оруч е ибадет, а нито един ибадет не се споменава с подробности в Свещения Коран. Подробностите, свързани с изпълнението на определените ибадети, се споменават в сюннета, в който Пратеника (с.а.с.) лично и на практика е показал как да се изпълняват повелите на Корана. Например на много места в Корана Всевишния ни повелява да кланяме намаз, но никъде в него не се споменават времената, броят на рекятите и начинът, по който трябва да се кланя този намаз. Въпросът с месечния цикъл при жените не прави изключение.

Между ислямските учени има консенсус (иджма), че кланянето на намаз и спазването на оруч от жена, която е в месечен цикъл, е неприето и забранено – харам.

Също така има единодушие между тях, че изоставеният при тези случаи намаз не се кланя отново, а оручът се отговява.

Относно това има доста достоверни хадиси.

От Ебу Саид ел-Худри (р.а.) се разказва, че Пратеника на Аллах (с.а.с.) е казал:

„…Когато жената е в месечен цикъл, тя не кланя намаз и не спазва оруч“ (Бухари).

А от Муазе (р.анха) се разказва, че тя попитала Хз. Айше: „Защо жените отговяват дните, които са пропуснали по време на месечен цикъл, а не кланят пропуснатия намаз?“ Тогава Айше отговорила: „По времето на Пратеника (с.а.с.) и на нас ни се случваше същото, тогава ни бе повелено да отговяваме пропуснатите дни от оруча, а намаза – не“ (Муслим). ۞

ИСЛЯМЪТ СРЕЩУ НАСИЛИЕТО

В СБОРНИКА С НАУЧНИ СТАТИИ „Ислямът срещу насилието“ е направен опит за многостранно изследване на проблема за насилието. В него са поместени текстовете на десет съвременни турски учени, всеки един от които работи в различна област на хуманитарното познание и следва различен изследователски подход.

Истина е, че кораничният текст не е бил само и единствено насочен към Пратеника (с.а.с.), а е универсален и ориентиран към всички хора и съответно може да бъде осмислен според нивото на всеки отделен човек. Той представлява океан от значения. Но единствено потапяйки се дълбоко в този текст и разглеждайки го в цялост, истински вярващият, а в случая непредубеденият изследовател, може да достигне до дълбоко вътрешно разбиране на кораничното слово.

Изследването на проф. Джелял Тюрер ни помага да осъзнаем колко спонтанно и неосъзнавано може да се прокрадва или дори да се самоналага в живота ни насилието; колко културно обусловено и онтологично относително, колко недефинируемо е в крайна сметка то. В текста си проф. Кадир Албайрак използва добре балансиран подход. Според него религиите трябва да се изследват не само от гледна точка на казаното в Свещените им писания, а и на прилагането им в живота на вярващите. В основата на проблема стои не Свещеният текст, а интерпретиращият го човек. Проф. Невзат Тархан поставя насилието в контекста на разнородни фактори – социални, политически, религиозни, културно-исторически и т.н. Изследването на проф. Мехмед Пачаджъ е прецизно и отговорно написано, в съгласие с най-добрите традиции на ислямската наука. Умело ситуирани в контекста на житието на Пратеника Мухаммед, посветените на войната коранични знамения получават логично и убедително обяснение.

Проф. Садък Кълъч се изявява като изключително лоялен последовател на японския учен Тошихико Изуцу, смятан за основоположник на семантичния подход, при който значението се предпоставя, като се изследват специфичните за конкретната лексикално-семантична система реализации на предпоставяното значение.

Текстът на проф. Исмаил Хаккъ Юнал представлява съвременно хадисоведско изследване с подчертано иновативен характер. Проф. Ахмед Яман е посветил текста си на разбирането за войната според традиционното ислямско право, като не прави историческо изследване, а проектира историческото върху съвременната действителност. Текстът на проф. Адем Апак е едно напълно обективно историческо изследване, обхващащо периода от житието на Пратеника Мухаммед до края на управлението на Омеядската династия. Изследването на проф. Мухаррем Кълъч е посветено на механизмите, застъпени в правната система на Турция, за превенция и предотвратяване на насилието върху жените и децата. Статията на проф. Еждер Окумуш респектира със своята добра научна ситуираност, с ерудицията и хуманизма на автора си.

Авторите стигат до извода, че в съвременния свят методът за търсене на справедливост и решаване на проблеми трябва да бъде комуникацията, а не насилието. Тоест „мирът е основното, войната е изключение“.

** Текстът е съставен по рецензиите на д-р Иван Дюлгеров, д-р Мемиш Мердан, д-р Емине Байрактарова*

ИМАМ ЕБУ ДАВУД

Ебу Давуд е известен като автор на един от шестте сборника с хадиси „Кутубу ситте“, а именно „Сюнен“. Особеността на този хадисен източник е, че е подреден според разделите в науката фъкъх.

Той е Сюлейман ибн-ул-Еш‘ас ибн Исхак ибн Бешир ибн Шеддад ибн Амр ибн Амир (според някои Имран) ел-Езди ес-Сиджистани, познат като Ебу Давуд. Ел-Езди е името на известно арабско племе, намиращо се в днешен Йемен, а Сиджистан е селище, разположено в земите на днешен Афганистан. Дядо му Имран бил от поддръжниците на Али (р.а.) и бил убит в битката при Съффин.

Тази велика личност се ражда в Сиджистан през 202 г. по хиджри, или съответно през 817 г. Още от малък започва да се занимава с ислямските науки и тръгва на път да издирва великите ислямски учени, при които да се изучи. Живее в Басра, оттам отива в Багдад. След две години заминава за Дамаск, след това за Мекка, Египет, Палестина и редица други ислямски центрове. Среща се със стотици велики учени, сред които са имам Ахмед ибн Ханбел, Яхя ибн Маин, Ибн Ебу Шейбе, Муслим ибн Ибрахим ел-Езди и Ебу Давуд ет-Таялиси. Посвещава целия си живот главно на хадисните науки. Ебу Давуд постоянно учи и преподава.

Бил скромен, мълчалив, устремен към наука през целия си живот, не се изкушавал от земните съблазни. След дългите пътувания се завръща в Басра и започва да преподава.

По отношение на завръщането му от Багдад в Басра Ебу Бекир ибн Джабир разказва, че една вечер се потропало на вратата на Ебу Давуд. Не бил кой да е, а самият емир (управител). След като влязъл, Ебу Давуд го попитал:

– Какво те води насам, о, управителю?

А той рекъл:

– Имам три молби към теб.

– Кажи ги.

– Първата е да дойдеш в Басра и там да преподаваш и да идват от всички краища ученици да учат при теб.

– Добре, втората?

– Да преподаваш на децата ми твоя сборник с хадиси.

– Добре, третата?

– Да го разказваш лично на децата ми, без други присъстващи, защото децата на емира не се събират с обикновените хора.

Тогава Ебу Давуд отговорил:

– За третата молба няма как да стане, защото по отношение на науката и богатите, и бедните са равни.

След това децата на емира идвали в джамията, но между тях и другите имало завеса.

Имам Ебу Давуд предал знанието си на стотици ученици, сред които били авторитетни учени като Тирмизи, Несаи, Мухаммед ел-Мервези, Ебу Бекир ел-Халлял, Ебу Бекир ел-Исфахани и много други. Бил признат и уважаван учен. Големите учени го хвалели, наричали го имам, хафъз, световен учен и с много други титли. Хафъз Муса ибн Харун казва: „Ебу Давуд беше сътворен заради хадисите на този свят и заради дженнета в ахирета. И не съм виждал подобен на него“. Когато написал книгата си „Сюнен“, Ибрахим ел-Харби казал: „Хадисите бяха смекчени (улеснени) за Ебу Давуд така, както бе смекчено желязото за Давуд (а.с.)“.

През живота си Ебу Давуд написал над двадесет книги, сред които: „ел-Мерасил“, „Насих ве-л-менсух“, „Китаб-уз-зухд“, „Федаил-юл-енсар“. А най-важната сред тях е „Сюнен“. Тя се нарежда сред най-великите сборници с хадиси, останали до наши дни. Ебу Давуд е писал тази книга в продължение на двайсет години и избрал хадисите, които включил в нея, измежду петстотин хиляди хадиса. След това я представил на учителя си имам Ахмед ибн Ханбел, който я одобрил.

В книгата си Ебу Давуд включил само 5274 хадиса, като ги класифицирал на групи: сахих (достоверен), хасен (добър) и заиф (слаб). Той има самостоятелни критерии за включване на хадис в сборника си: „Не съм взел в книгата си хадис, върху който учените са единодушни, че е слаб, и са го оставили“. В труда си събрал хадиси, които били използвани като довод от учените, занимаващи се с науката фъкъх, тоест те са основа за изведените шериатски постановления. Затова сборникът е съставен според разделите и заглавията, които са приети в науката фъкъх.

Сборникът на Ебу Давуд има четиридесет тълкувания от различни епохи. Едни от известните тълкувания на „Сюнен“ са „Авн-ул-Ма‘буд“ на Мухаммед Шемс-ул-Хак ел-Абади и „Маалим-ус-Сюнен“ на ел-Хаттаби. Ебу Давуд е оставил огромно ислямско наследство, от което поколения наред черпят знание и ежедневно го споменават.

В Басра през 275 г. по хиджри, след дълъг и неуморен труд, го застига смъртта. Аллах да приема делата и трудовете му и да го дари с висините на дженнета.

МУХАММЕД КАМБЕР
ЧЛЕН НА ВМС, ИМАМ

СЕМИНАР ЗА УЧЕНИЦИТЕ ОТ ДУХОВНИТЕ УЧИЛИЩА

Отдел „Образование" към Главно мюфтийство на мюсюлманите в Република България организира семинар за учениците от трите духовни училища в страната. Семинарът се проведе от 11 до 13 април в София. Учениците бяха посрещнати от зам.-главния мюфтия Ахмед Бахадър и приветствани от главния секретар на Главно мюфтийство Джелял Фаик. Те слушаха лекции на тема „Етични насоки за поведението в социалните медии" от зам.-главния мюфтия Бирали Бирали и д-р Исмаил Джамбазов, който запозна учениците с културните и историческите забележителности в столицата. Те имаха възможност да посетят Главно мюфтийство, Президентството, Висшия ислямски институт, храм-паметника „Св. Александър Невски" и др.

СКРЪБНА ВЕСТ

На 21. 04. 2017 г. на 58 години почина скъпата ни колежка и любима учителка Гюнел Ебазерова. В продължение на 25 години тя беше учителка по математика и физика и астрономия в ДУ „Нюввав". Болката е неудържима. Мъката – безкрайна, тежка.

В този жесток момент ни крепи голямата любов, която тя раздаваше с пълни шепи. За един живот изживян достойно, за едно сърце голямо и човешко, за един образ скъп и мил забрава няма!

Вечно жив ще остане човекът, който честно се труди и скромно живя, тихо мина своята пътека и в сърцето на всеки обич посея. Скръбта ни е голяма... Аллах, за извършените дела да ти дари Дженнета!

От колектива на ДУ „Нюввав"

КАК ДЕСЕТКИ ДЕЦА ОПОЛЗОТВОРИХА ПРОЛЕТНАТА СИ ВАКАНЦИЯ

Десетки деца мюсюлмани от различни краища на България решиха да не губят времето си от дългоочакваната пролетна ваканция през април. Точно обратното – оползотвориха го, като взеха участие в религиозни лагер-семинари, организирани от Мюсюлманско изповедание.

Няколкодневните семинари бяха за ученици от IV до VIII клас и се проведоха в периода от 9 до 14 април т.г. в различни краища на страната. Всички те преминаха под мотото „Да опознаем своята религия".

За момчета семинари имаше в с. Делчево, област Разград; с. Крън, област Стара Загора и в с. Устина, област Пловдив. Общият брой на момчетата, които взеха участие в трите лагер-семинари, е 63.

Семинарът за момичета се проведе в базата на Централната джамия в град Рудозем, а в него се включиха 26 девойки.

Мюсюлманско изповедание успя да зарадва и да разнообрази ежедневието и на децата от Коран-курсовете в град Айтос. Момчетата, които също са ученици от IV до VIII клас, бяха на излети и пикници. Те, подобно на връстниците си от лагер-семинарите, също получиха подаръци от организаторите.